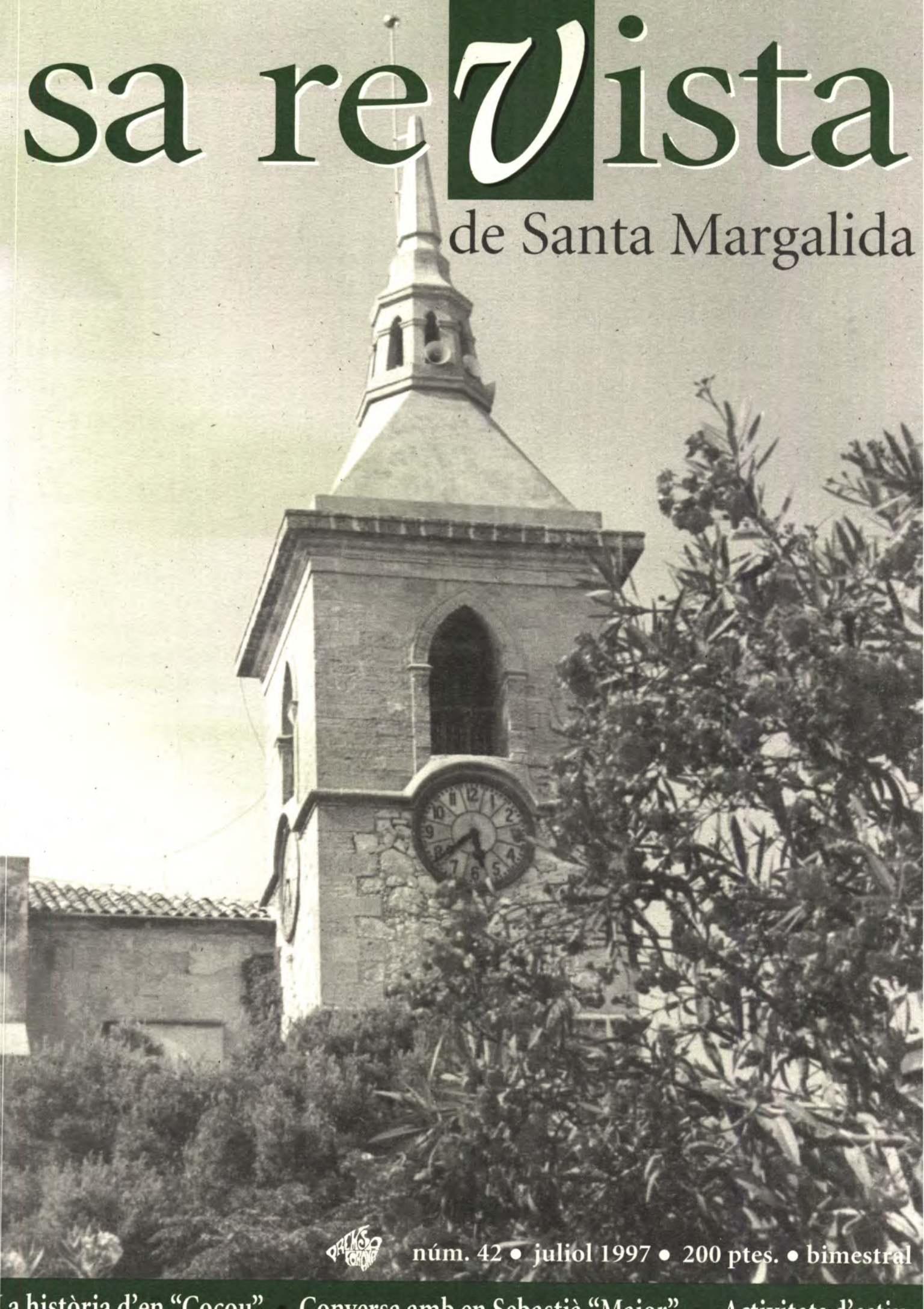

sa re7ista

de Santa Margalida

núm. 42 • juliol 1997 • 200 ptes. • bimestral

a història d'en "Cocou" • Conversa amb en Sebastià "Maier" • Activitats d'estiu

Nissan **MICRA**

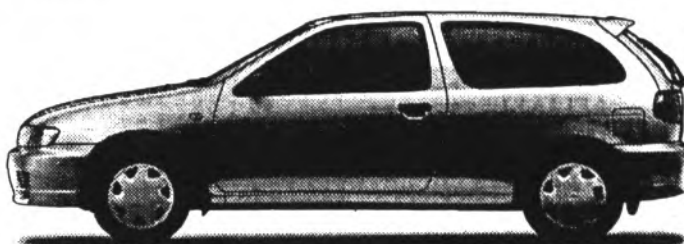
Con PLAN PREVER
hasta **391.000** * pts.
dto.

Sin PLAN PREVER
hasta **230.000** pts.
dto.

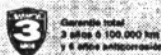
*Ahorra
O
Nunca*

Con PLAN PREVER
hasta **400.000** * pts.
dto.

Sin PLAN PREVER
hasta **257.000** pts.
dto.

Nissan **Almera**

Promoción válida en Península y Baleares hasta fin de mes para vehículos en stock.

* Este ahorro incluye Promoción Nissan y Plan Prever según condiciones del Gobierno.

COVEAUTO S.L. *Servici oficial a Santa Margalida*

Exposició i Venda: Tel. 52 39 94 - Mòbil 908 83 83 05

Taller: Tel./Fax: 85 60 79 - C/. Miquel Ordinas, 7 - STA. MARGALIDA

La Normalització

que no arriba

L'AJUNTAMENT de Santa Margalida, va fer una petició, a la Conselleria corresponent del Govern Balear, per a la normalització lingüística, de sis milions de pessetes, per tal d'aplicar-los a l'esmentada normalització del nostre municipi. La resposta ha estat la concessió de 206.000 pessetes. Fins aquí la notícia, anem ara al comentari que ens mereix.

Vertaderament, sabem que l'assumpte dels pressuposts té les seves limitacions i que no sempre es pot disposar del que seria necessari per portar a bon port qualsevol iniciativa, també sabem però que els mateixos doblers hi ha maneres distintes d'emprar-los i sobretot, criteris distints a l'hora de l'adjudicació, la majoria de vegades per criteris polítics, per raons d'oportunitat i, fins i tot, ens temem que per simpaties, antipaties o afinitats.

Hem sabut que la quantitat que dedica la Conselleria de Cultura Educació i Esports, per a tota la Comunitat és de 40.000.000 de pessetes, no entren a jutjar si això és molt o poc o suficient, sí que estem segurs que 206.000 afegint el 20% que, com a mínim, ha de posar l'ajuntament, serveixen per ben poc. Les quantitats que es

destinen per a "ferias de abril" i altres saraus, camisetes i balls per a col·lectius, ben respectables, no ens haurien de fer perdre de vista la greu situació de la nostra llengua, sobretot a certs indrets, de la nostra Comunitat Autònoma.

Cada municipi tindrà els seus problemes específics pel que fa al tema de la llengua.

———— 206.000 Pts.
serveixen per ben poc, per dur envant la tasca necessària per a la normalització lingüística del nostre municipi —————

Santa Margalida -i esmentam només el problema lingüístic de més entitat, perquè n'hi ha d'altres- té un nucli de població, Can Picafort, on s'hi assola un nombrós col·lectiu de persones arribades de la península per raons de feina i que s'han establert de manera definitiva entre nosaltres; aquesta part de la població i el seus fills s'haurien d'integrar a l'entorn que ha triat per viure. Idò bé, segons

les estimacions de què disposem, devers el 50 % de la població de Can Picafort només domina correctament el castellà. Aquesta tasca: que tothom conegui i domini la nostra llengua, ni és fàcil ni és pot aconseguir d'avui per demà. Per a una integració efectiva el problema de la llengua és un dels principals i per a la seva resolució és necessari una decidida voluntat per part de les institucions, començant per l'Ajuntament, que ens consta que fa el que pot, amb les excepcions inevitables, i comptant amb els organismes superiors (Govern Balear, Consell Insular...) que són els que més hi poden contribuir.

D'un temps cap aquí s'han assolit algunes fites en matèria de defensa de la llengua a Santa Margalida -basta comprovar com no fa gaire els programes de festa encara es feien en castellà- i el que s'ha aconseguit ha estat gràcies a un esforç per part de persones concretes. Amb ajudes de 200.000 pessetes es podrà contribuir molt poc a fer més efectiva la presència de la nostra llengua en tots els àmbits del municipi. Per desgràcia, potser això sigui el que desitgen alguns.■

Revista de Santa Margalida • número 42 • Juliol 1997 • revista de la delegació de l'Obra Cultural Balear de Santa Margalida • **direcció:** Rafel Bordoy • **redacció:** Antoni Mas, Guillem Crespí, Joan Malondra, Maria Fornés, Martí Torres, Miquel Bordoy • **col·laboren:** A.P.I.M.A. del C.P. Eleonor Bosch, Antònia Calafat, Felip Díez, Ramon Farriols, Claustre de l'IES, Mª Antònia Santandreu, Lluna Blava, Mateu Martí, C.D. Margaritense, Mn. Antoni Rubí (Q.P.D.) • **fotografia:** Rafel Bordoy • **disseny i maquetació:** Miquel Bordoy i Antònia Calafat • **impressió:** Gràfiques SIBA S.L., - Tel. 52 32 44 • **dipòsit legal:** 495 - 1989 • **adreça:** C/. Xaloc, 2 - Tel./fax: 52 33 92 - 07450 Santa Margalida.

Aquesta revista ha estat impresa íntegrament en paper ecològic. La redacció d'aquesta revista vol manifestar que sols expressen la seva opinió l'editorial i els articles signats per la redacció. Els altres són responsabilitat dels autors que exerciten el dret de la llibertat d'expressió mitjançant la revista.

ra o de l'altra han de tenir solució i, si pot ser, sense que suposi un cost elevat per a la butxaca dels ciutadans.

Nins del Sahara Occidental a Santa Margalida

DEU nins del Sahara Occidental, passaran uns dies de vacances entre nosaltres, acollits cadescun d'ells per

una sèrie de famílies de La Vila i de Can Picafort i distribuïts per l'Ajuntament de Santa Margalida.

-Qui és el poble Saharaui?

Fins l'any 1975, el Sahara Occidental ha estat una colònia del govern espanyol.

A partir del novembre del mateix any, fruit de la invasió militar de la "marxa verda" organitzada pel govern marroquí, i del "Pacto Tripartito" entre els

govern espanyol i marroquí i maurità, es converteix en un país ocupat, i els seus habitants han de marxar a l'exili o patir la represió dels invasors.

-Com i on viu el poble saharauí?

Es formen grans campaments en el desert, a Tinduf; es proclama la República Àrab Democràtica i s'organitza tota una societat en un terreny inhòspit, però amb els mínims per sobreviure i amb el coratge de lluitar per la independència dels seus territoris.

-Nacions Unides ha reconegut el seu dret a l'autodeterminació.

-Esperen el referendun, com a confirmació del seu desig d'ocupar el seu territori com estat independent.

Hi ha associacions i ONG's que promouen i dirigeixen ajut tant material com social cap a la població saharauí.

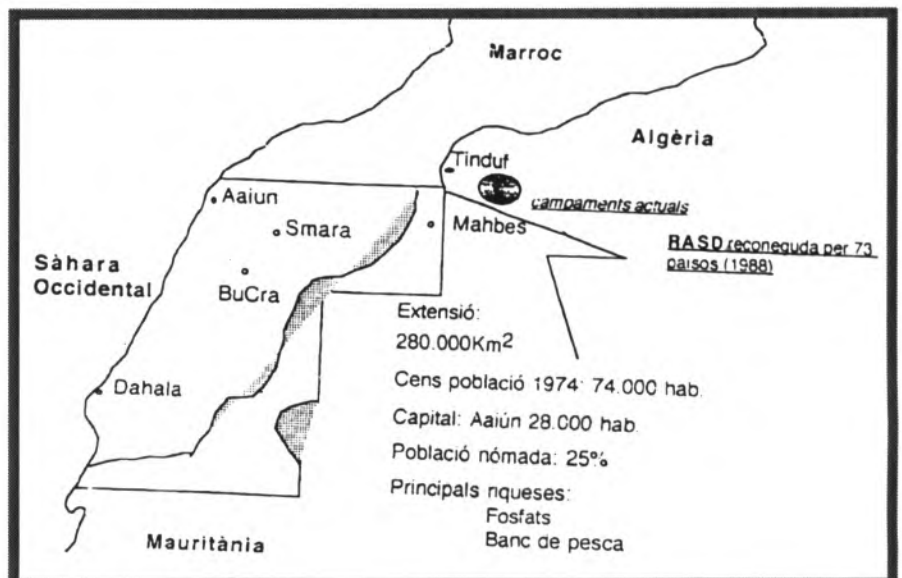
En Xerafi

Diada Ciclista

ES va celebrar la III Diada Ciclista -abans organitzada per la Penya Barcelonista i ara per l'Ajuntament- amb una assistència, segons els organitzadors, d'una 700 persones. L'itinerari va ser el mateix dels anys anteriors i va acabar amb festa i sarrau a Son Serra.

Problemes a l'abocador de fems

EL SEPROMA, va procedir al tancament de l'abocador de fems del Corral Serra, en execució d'una resolució del CIM, i contra la qual sembla que el propietari de l'abocador, l'empresa LUMSA, vol recurrir, per considerar que l'abocador està en possessió de les llicències pertinents. Aquest és un assumpte que pot portar molts de problemes pel que fa a la eliminació de residus i que ja seria ben hora que qui li pertoqui posi remei a una situació que afecte de prop els ciutadans. Incineradora, abocadors, reciclatge? És hora de prendre mesures i acabar d'una vegada amb aquests temes que d'una mane-

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

Centre Coordinador

*Si vols ser
un lector fet
i dret de la
biblioteca
escolta el
follet*

Horari:

Dilluns, dimarts i dijous
dematí de 9 a 13 h.

Dilluns a divendres
de 16'30 a 19'30 h.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

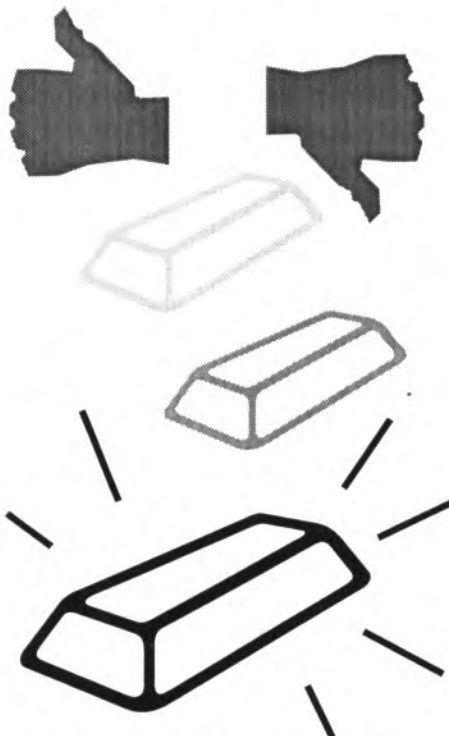

Pressuposts municipals 1997

L'AJUNTAMENT de Santa Margalida ha aprovat els pressuposts municipals per a 1997 i ho ha fet amb els vots dels grups del PSOE, CPU i GIP i les abstencions de PP i UM. per tant és la segona vegada en poc temps que UM, sense ser oposició, no vota d'acord amb la resta del grup amb el qual conforma la majoria municipal, millor dit, amb el grup que ostenta la batlia.

Segons ens explica el batle, aquests pressuposts pugen un total de 994.737.632 pessetes. Aquesta quantitat és la previsió que l'ajuntament fa en el tema d'ingressos i despeses. Un problema que tenia l'ajuntament, fins ara, era que no sabia massa cert quins serien els seus ingressos, per mor d'una deficient gestió municipal, pel que fa a la recaptació, i una incorrecta gestió en el control de les despeses, perquè no es duia una comptabilització diària de les mateixes, per manca de medis informàtics, modificacions en el control dels comptes municipals per una legislació municipal que havia sortit fa un quants anys i aquí no s'havia acabat d'aplicar...

Es pot assegurar, segons el batle, que els pressuposts del 97 són uns pressuposts realistes perquè, per primera vegada, s'han pogut tancar la liquidació del pressupost del 96, que és una dada bàsica. Això s'ha tengut tancat en el més de maig i permet saber quins són els ingressos reals. El pressupost del 96 es va tancar amb 106 milions de pessetes per damunt dels ingressos prevists, (això ha estat possible per una mi-

llor gestió pel que fa al padró municipal en el tema de plusvàlues, fems i altres, a la bona feina del personal de gestió tributària i a una millor recaptació en el tema d'obres) per tant permet un marge de maniobra important per a l'ajuntament. Ara, en base a les xifres reals d'ingrés, s'han pressupostat les despeses. Aquests 106 milions dels que he parlat abans -ens diu el batle- ha permès cobrir les despeses i tenir un remanent de tresoreria, que també ve d'altres partides, d'uns 108 milions de pessetes, aquests 108 milions de pessetes tenim la possibilitat d'aplicar-los al pressupost d'enguany, per cobrir coses d'enrera o per fer modificacions pressupostàries als actuals.

A més del que va dir el batle so-

bre el realisme dels pressuposts, ens va manifestar que els d'enguany no contemplen més endeutament pel municipi, tema que moltes vegades és objecte de polèmica. Al batle no li preocupa l'endeutament sempre que sigui per a inversions, el que si li preocupa és que s'augmenti com a conseqüència del gasto corrent.

Si miram els pressuposts, partida per partida, veiem que enguany es tornaran 93 milions de pessetes de l'endeutament bancari, encara que s'en crein 81 de nou endeutament, això té una explicació simple, segons Miquel Cifre, "40 es destinen a pagar una pòlissa de crèdit que ens trobarem per aquí, operacions de tresoreria que haurien d'estar cancel·lades dins el mandat del batle que les origina o dins lany que l'has formalitzada, per aquest concepte ens trobarem 120 milions de pessetes que no juguen dins el pressupost actual, els altres 41 són per l'endeutament per a la construcció del centre cívic de Can Picafort, que el Govern Balear ens en pagarà 32 a la signatura del conveni, a pagar en 10 anys, i els altres per finançar part de l'edifici sanitari de Son Serra, també en un conveni amb el Govern Balear. Així que bona part de l'endeutament està cobert per uns ingressos que ens han d'arribar. Les inversions del Pla Mirall no estan contemplades en els pressuposts, el dia que se signin els convenis amb el Govern Balear se sabrà els que ens donaran i mirar com finançar-ne la resta, o amb contribucions especials o mitjançant endeutament".

LA VILA

Ajuntament

La situació real de l'ajuntament a 31 de desembre del 96, -dada important, segons el batle- és que tenia un deute amb els bancs de 610 milions de pessetes i un endeutament a proveedors, acreedors, Seguretat Social... de 316 milions de pessetes que es pagarà quan es cobrin els conceptes que inclouen, és a dir un total de 926 milions de pessetes, però ara cal mirar que és el que es deu a l'ajuntament i aquest capítol està xifrat en 952 milions de pessetes, però per anar a la realitat, l'ajuntament preveu que d'aquests 952 milions n'hi ha uns 331 que són incobrables, i que s'han de donar de baixa. El deute real a proveedors i organismes es pot xifrar en uns 150-160 milions de pessetes.

Una altra cosa important pel que fa als pressuposts és que quan s'efectuaren els del 96, l'equip de govern va assumir el cost polític i la responsabilitat de l'augment dels impostos, per donar sortida a la situació econòmica, amb el compromís de no tronar-los a pujar durant la legislatura, compromís que, diu el batle, s'ha complert fins aquí.

L'ajuntament de Santa Margalida que no tenia cap partida destinada per a l'ajuda al Tercer Món, sense assolir el 0'7%, enguany l'ajuda al Tercer Món per part de l'ajuntament de la Vila està en 1'5 milions de pessetes.

L'únic augment de plantilla que s'ha contemplat és el de quatre policies d'estiu a Can Picafort i no hi ha més previsions pel que fa a personal.

Aquesta redacció es va interessar pels motius pels quals UM no havia votat favorablement els pressuposts. Segons els batle és que UM

creia que s'havien d'habilitar uns funcionaris amb unes oposicions restringides (que només hi poguessin accedir els que ja hi fan feina) i la postura del grup socialista és que avui s'ha d'estudiar molt el tema de crear més funcionaris, a més que pensa que el personal laboral que es trobaria afectat no compleix les condicions de legalitat necessàries, segons el criteri del grup municipal socialista. No es tractava de jutjar la capacitat laboral del personal, que no es posa en dubte, sinó de la legalitat de l'actuació. El batle no en fa d'aquest tema cap casta de valoració política.

Les principals xifres dels pressuposts són les següents:

Ingressos:

Imposts directes

410.000.000 pts. (IBI, Imposts sobre vehicles, plusvàlues, IAE...)

Imposts Indirectes

40.000.000 pts. (Imposts sobre construccions, Pot augmentar)

Taxes i altres ingressos

172.361.000 pts. (Fems, ocupació d'aceres...)

Transferències corrents

116.911.818 pts. (Transferències de l'Estat i altres entitats)

Ingressos patrimonials

68.240.000 pts. (Interessos Bancs, canons, platges, bars 3ª edat...)

Alineació inversions reals

24.298.591 pts. (Venda de solars propietat de l'ajuntament)

Transferències capital

81.782.857 pts. (Tranferències d'organismes públics i privats)

Passius financers

81.143.366 pts. (mitjançant un crèdit).

Despeses:

Despeses de personal

282.134.000 pts.

Despeses bens corrents i serveis

297.662.909 pts. (Tota despesa que

no és inversió)

Despeses financeres

56.545.000 pts. (Interessos dels préstecs)

Transferències corrents

25.249.500 pts. (Pagaments a altres organismes, com pot ser bombers...)

Inversions reals

238.756.714 pts. (Obres, compra de material inventariable i qualsevol despesa que suposi inversió)

Transferències de capital

1.174.509 pts. (Subvencions, etc.)

Passius financers

215.000 pts. (Devolució mota préstecs).

De les inversions previstes, 19 milions corresponen a la interconnexió dels pous de La Teulada, electrificació i portar-hi l'electricitat. Després 13 milions de pessetes d'asfaltat de camins rurals. Asfaltar una sèrie de carrers com és ara el carrer Crespí i d'altres, per 5 milions de pessetes. Ampliació del carrer de la costa de Son Mas, cap al cementeri, 4 milions. Altres inversions previstes pel centre cívic de Can Picafort.

En quant a la Vila cal destacar la compra de la casa veïnat de la cotxeria de l'ambulància, al carrer Joan Monjo March, asfaltat camins, igual política amb acerres i "bordil·lons", acabar l'aglomerat dels carrers, un parc infantil al pati del Col·legi Vell...

Tofol Salvà, regidor d'hisenda ens vol remarcar que si enguany es podrà pagar part del deute de l'ajuntament, serà gràcies a la pujada d'imposts, a la davallada dels interessos i a la bona gestió en la reducció de les despeses corrents i l'actualització dels padrons pel que fa a la recaptació i a un millor control dels permissos d'obra.■

Notícies de la Casa de la Vila

EL Ple de l'ajuntament de Santa Margalida, ha prè, entre d'altres, els següents acords:

-Aprovació de zones turístiques del terme Municipal (Can Picafort i Son Serra), als efectes del decret sobre els horaris comercials. (El motiu és perquè siguin excloses de la limitació d'horaris que estableix aquest Decret).

-S'aprova per unanimitat, l'adjudicació del servei de jardineria de Can Picafort, a la proposta del Sr. Josep Gayà Aloy.

-Aprovació de l'adquisició per part de l'ajuntament de l'immoble del carrer Joan Monjo March, nº 31. El preu del qual és de 10.000.000 de pessetes.

-S'aprova la sol·licitud a la Conselleria de Foment de millores a la carretera PM-344 (Inca-Artà). Al·legant la densitat de trànsit i la solució dels problemes que pateix.

-S'aprova definitivament el reglament d'autotaxis i galeres.

-S'aprova la baixa de rebuts prescrits per plusvàlues, per un import de 6.985.131 pessetes.

Informacions de batlia:

*El batle informa el Ple que el Jutjat de Pau no compta ni amb personal ni dotació del Ministeri de Justícia que només envia 250.000 pts en tot l'any, i que s'ha de fer una petició a l'Audiència perquè el doti suficientment. El jutjat de San-

ta Margalida està a càrrec d'un funcionari municipal.

* El grup municipal d'UM presenta, en una moció d'urgència, una proposta de resolució urgent del recurs de reposició formulat per LUMSA (Limpiezas Urbanas de Mallorca, SA). Això ve motivat per un escrit del CIM demanant a l'ajuntament la clausura i tancament de l'abocador de residus emplaçat en aquest Terme Municipal.

El grup d'UM proposa interposar un recurs Contenciós-administratiu, contra l'acord plenari del Consell Insular de Mallorca, per considerar el dit acord contrari a l'ordenament jurídic.

El regidor Sr Salvà, del grup del PSOE, fa esment que si contesten el recurs existeix la possibilitat d'interposició de recurs contra l'ajuntament.

El PSOE demana que si es resol el recurs de reposició, prèviament l'empresa ha d'haver signat un conveni amb l'Ajuntament de Santa Margalida en que l'empresa renunciï a qualsevol tipus d'indemnització per part de l'Ajuntament.

L'esmena es votada a favor pel PSOE (4), els vots en contra d'UM i PP (6) i l'abstenció

de CPU (2).

La votació de la moció presentada per UM dona el següent resultat:

A favor UM, CPU, PP (8 vots).
En contra PSOE (4 vots).

En el Ple del dia 12 de juny es prenen, entre d'altres, els següents acords:

-Aprovació del plec de condicions que regirà l'explotació del Bar de la Llar de la 3ª Edat.

-Aprovació provisional d'imposició de contribucions especials a Son Serra, dels projectes: Abastiment d'aigua potable i residuals (613.443.972 pts.), voreres de carrer (605.150.095 pts.) amb un percentatge del 10% per l'ajuntament i un 90% pel contribuent.

-S'aprova la creació del registre municipal d'unions civils (parelles de fet).

Una moció del grup d'UM, sobre promoure excursions pels turistes, per visitar els indrets d'interès cultural del municipi, amb la contractació d'un guia, que sembla prou interessant, es votada a favor per PSOE (4) UM (2) i PP (2), amb l'abstenció del grup de Can Picafort Unit i d'un regidor del PP; aquestes abstencions provoquen, així ho va manifestar, l'estranyesa del regidor Sr. Monjo. ■

Concurs per a cartell publicitari, La Beata 1997

Bases:

-Confecció i disseny d'un cartell per esser exposat i difós en vistes a la promoció publicitària de la Processó de la Beata de Santa Margalida i que serveixi de portada del programa de festes de la Beata 1997.

-Hi podran participar persones natives o empadronades al terme de Santa Margalida. També hi podran concursar persones vinculades a Santa Margalida pel seu origen o per vincles familiars, tot entenent que aquestes darreres circumstàncies hauran de ser degudament valorades pel jurat.

-El tema haurà de guardar relació amb alguns dels elements que integren la processó de la Beata de Santa Margalida i incloure, de forma ben visible i com a part del cartell, el lema: LA BEATA 1997.

-La tècnica serà lliure.

-Les mides seran 45x65 cm.

-Cada cartell que es presenti al concurs haurà d'anar acompanyat de les següents dades:

*Nom i llinatges o pseudònim. *Adreça habitual i nº de telèfon. *Fotocòpia DNI.

Cada autor només podrà presentar un cartell.

-Les obres s'han de presentar de la següent manera:

Les dades del concursant aniran dins un sobre tancat que només es podrà identificar pel títol, lema, motiu, anagrama, pseudònim... que l'autor hagi triat.

El treball ha de dur la mateixa identificació en el seu anvers, tapat.

El cartells s'hauran de presentar amb el suport que l'autor cregui convenient per a la seva exposició i correcta conservació, tot entenent que l'Ajuntament de Santa Margalida no es fa

càrrec del deteriorament que pugui patir per mor d'una presentació del cartell en condicions inadequades.

-Presentació: els dies 14, 15, 16 de juliol, a l'Ajuntament de Santa Margalida, de les 9'00 a 12'00 hores (Àrea de Cultura).

-Veredict: Es farà públic durant el calendari festiu de les festes de Santa Margalida, el dia, lloc i hora que s'indiquin al programa de festes de Santa Margalida.

-Exposició de treballs: Durant el calendari festiu de les festes de Santa Margalida, al lloc i horari que s'indiquin al programa de festes. Cap de les obres no podrà esser retirada abans de la clausura de l'exposició.

-Premi: hi haurà un únic premi de 100.000 pessetes.

-El premi podrà ser declarat desert, tot depenent del criteri del jurat.

-L'Ajuntament de Santa Margalida quedarà propietari de tots els drets legals sobre el cartell premiat i el podrà utilitzar per a la seva reproducció i difusió a qualsevol mitjà,

-Els autors dels cartells no premiats podran recollir els seus treballs fins dia 14 d'agost. Passada aquesta data, l'Ajuntament de Santa Margalida no es responsabilitza de la conservació.

- El jurat estarà format per persones de reconegut prestigi. La seva composició es farà pública durant l'entrega dels premis i s'hi podran incorporar assessors amb veu, però sense vot. La decisió del jurat serà inapel·lable.

-El fet de concórrer en aquest concurs implica la plena acceptació de la totalitat de les presents bases i la renúncia a qualsevol casta de reclamació legal.

PREUS JUNY 1997

	P.V.P	ACABAT TEAM
Cinquecento amb PREVER.....	900.000	
Cinquecento sense PREVER	950.000	
Punto 55 S 3P 1 ^a sèrie amb PREV	1.160.000.....	1.235.000
Punto 55 S 3P 1 ^a sèrie sense PREV.....	1.230.000.....	1.300.000
Punto 55 S 3P 2 ^a sèrie amb PREV.....	1.222.000.....	1.300.000
Punto 55 S 3P 2 ^a sèrie sense PREV.	1.296.000.....	1.375.000
Bravo 1.4 S.....	1.645.000	
Bravo 1.4 S amb PREVER	1.565.000	
Brava 1.4 S	1.645.000	
Brava 1.4 S amb PREVER	1.565.000	
Marea 1.6 SX	2.153.000	
Marea 1.6 SX amb PREVER	2.073.000	
Coupé 1.8 16V.....	2.984.000	

AUTOS MOREY ROSSELLÓ

Servici Oficial:

FIAT

C/. Industria, 1 - Tel. 52 36 70 - STA. MARGALIDA

AUNTAMENT DE
SANTA
MARGALIDA

TELÈFONS D'INTERES

URGÈNCIES POLICIA LOCAL	85 19 09
URGÈNCIES BOMBERS	085
URGÈNCIES GUARDIA CIVIL	062
URGÈNCIES MÈDIQUES (UVI MÒBIL)	061
P.A.C. MURO	52 81 88
AMBULATORI INCA	50 28 50
HOSPITAL MANACOR	84 30 34
SON DURETA	17 50 00
AJUNTAMENT	52 30 30 - 52 30 50 - 52 31 08 52 30 33 - 85 61 16 - 85 61 17 FAX: 52 37 77
JUTJAT DE PAU	52 30 01
TAXI CAN PICAFORT	85 07 23
GUARDIA CIVIL STA. MARGALIDA	52 30 22
SERVEIS FUNERÀRIA	52 32 81
AVERIES G.E.S.A.	50 07 00
INSTITUT STA. MARGALIDA	85 60 00
COL.LEGI ELEONOR BOSCH	52 34 31
ESCOLA VELLA	52 32 94
PARRÒQUIA	52 31 19
APOTECARIA STA. MARGALIDA	52 34 89

Bulla d'estiu

AMB el nom de "Bulla d'estiu", les àrees de Cultura i de Serveis Socials de l'Ajuntament de Santa Margalida han programat una sèrie d'activitats de formació i lleure, per a nins i nines de dos a catorze anys de Santa Margalida i Can Picafort, per als mesos de juliol i agost, tal com ja es fa fer l'any passat, amb un èxit notable d'acceptació i participació.

Els principals objectius d'aquesta escola d'estiu són entre d'altres:

*Facilitar als pares un espai físic i temporal on siguin ateses les necessitats dels seus fills.

*Oferir als participants l'oportunitat de disfrutar l'estiu d'una forma creativa i de relació.

*Ampliar el seu nivell de coneixements.

*Fer un seguiment dels objectius escolars en les matèries

treballades durant el curs.

*Conèixer aspectes de la nostra cultura i entorn geogràfic (jocs, tallers, excursions...).

*Facilitar la integració de nins amb deficiències físiques o psíquiques.

*Tonificar el cos mitjançant l'execució diària.

*Educar el nin en el contacte amb la natura, el seu coneixement i estimació.

Les activitats seran:

*Esportives (bicicleta, natació, excursions, acampades, altres esports)

*Tallers (manualitats).

*Repàs escolar.

*Jocs. (Expressió verbal i corporal).

*Natura (conservació, treballs...)

*Festes.

Hi haurà un servei de Guarderia i menjador.

Horaris:

*Guarderia: de 7 a 9 h.

*Bulla d'estiu: de 9 a 13 h.

*Menjador: de 13 a 14 h.

*Guarderia: de 14 a 16 h.

Horari dels Divendres:

*Guarderia: de 7 a 9 h.

*Bulla d'estiu: de 9 a 17 h.

Les activitats les duran a terme un grup de mestres i de monitors.

La quota establerta és de 16.500 pessetes per participant.

Les activitats es desenvoluparan a les escoles públiques Elio-nor Bosch i Voramar i a les piscines i poliesportius municipals.

Per a més informació us podeu adreçar als serveis de Cultura i Socials de l'Ajuntament. ■

Cinema a la Fresca

DIES de projecció de pel·lícules de cinema a la fresca i els títols:

•Dia 03 de juliol (dijous) Santa Margalida
....."Michael Collins"

•Dia 10 de juliol (dijous) Can Picafort
....."Glimmer Man"

•Dia 17 de juliol (dijous) Santa Margalida
....."Space Jam"

•Dia 24 de juliol (dijous) Son Serra
....."Sleepers"

•Dia 31 de juliol (dijous) Santa Margalida
....."Braveheart"

•Dia 07 d'agost (dijous) Can Picafort
....."Space Jam"

•Dia 08 d'agost (divendres) Son Serra
....."El cim de les vidues"

•Dia 21 d'agost (dijous) Santa Margalida
....."Molt de soroll per res"

•Dia 28 d'agost (dijous) Can Picafort
....."Michael Collins"

•Dia 02 de setembre (dimec.) Santa Margalida.
....."Sleepers"

Lloc de les projeccions:

Can Picafort: Club Nàutic

Santa Margalida: Es Pouàs.

Son Serra: 1er. Club Nàutic - 2on. Bar Sis Pins

Organitza i Patrocina:

Àrea de Cultura, Ajuntament Sta. Margalida

Gent Major

Activitats de l'Associació "Hero"

EL passat dia 24 de maig, hi va haver una missa i ofrena floral a la Mare de Déu de Lluc. L'assistència fou tan nombrosa que es varen omplir 5 autocars.

El diumenge dia 1er. de juny,

assistirem al poliesportiu municipal d'Inca, a la clausura del curs de gimnàstica i de ball de saló. A l'associació "Hero" ens va tocar ballar el tango "La Cumparsita". A continuació hi va haver dinar a Montuiri.

El diumenge dia 8 de juny, al Bar Arachu de Santa Margalida

ens reunirem un nombrós grup de gent de la nostra associació, en un dinar i ball de final de curs, amb l'assistència de coordinadors i monitors dels cursos de gimnàstica i ball de saló.

Pel dia 21 de juny s'organitza una excursió marítima amb "Creuers Llevant", per Cala d'Or, Cala Ferrera, Cala Mitjana, Porto Colom, Cales de Mallorca, amb arribada a Porto Cristo, on hi haurà dinar i ball.

El proper 5 de juliol a les 22 hores, l'associació organitza, a la Plaça de la Vila, una Berbena de franc, amb el grup "Yesterday", a la qual hi convidam la gent gran de Mallorca.

El diumenge dia 13 de juliol, tindrà lloc un dinar de germanor al Hotel Platja Daurada de Can Picafort. Vos hi heu d'apuntar abans del dia 8 ja que les places són limitades.■

Maten Martí

Programa de les Festes Patronals de Santa Margalida

Les festes de la Patrona Santa Margalida tindran lloc els dies 17, 18, 19 i 20 de juliol.

***Dijous dia 17:**

- Taller d'activitats a la Biblioteca Municipal.
- Semifinals torneig de de Vollei, al Poliesportiu Municipal.
- A la Casa de la Vila es farà públic el cartell premiat pel concurs de la Beata. (Exposició).
- Cinema a la fresca, al Pouàs.

***Divendres dia 18:**

- Final torneig de Vollei, al Poliesportiu Municipal.
- Gran festa infantil, amb l'actuació d'un grup, a la Plaça de la Vila.
- Gorregudes a peu, a la Plaça de la Vila.

***Dissabte dia 19:**

- Recorregut Incògnita (consultar les bases al tauló d'anuncis de l'Ajuntament)
- Tallers diversos a la Plaça de la Vila, per a joves i infants.
- Elecció, a ca les Monges, de les Beates d'enguany.
- Gran berbena a la Plaça de la Vila.

***Diumenge dia 20:**

- Missa Concelebrada a l'Església Parroquial.
- Degustació de vins mallorquins a la Casa de la Vila.
- Marató fotogràfica.
- Mostra de ball i cançó regional amb l'actuació d'Aires Vileros, a la Plaça de la Vila.

Activitats A.P.A.

Diada de Convivència, curs 1996-97

Es va celebrar una excursió en bicicleta a Son Real, amb la participació de pares i d'alumnes.

La participació i col.laboració entre grans i petits va ser excel·lent, compartirem viatge, paella, jocs i netetja, Volem agrair també la col.laboració de l'Ajuntament i de diferents entitats bancàries de la Vila.

Futbolet

Durant aquest any escolar, hem anat donant notícia de les activitats esportives dels petits, que segueixen: L'equip de futbol es va classificar en setè lloc en el torneig d'enguany, on hi participaven 18 equips.

Assemblea General, final del curs 96/97

El passat dia 13 de juny es va celebrar l'assemblea general de socis, a la qual es varen convidar particularment totes les famílies afectades. Els assistents no passaren de catorze persones.

Dels suggeriments aportats cal destacar:

1.- Aprofitament dels llibres ja usats. Per al proper curs serviran els mateixos. Agraiem als socis interessats en donar llibres o a rebre-los d'altres alumnes, que es possin en contacte amb l'A.P.A.

2.-En el capítol d'activitats per al proper curs, en les quals ja hi feim feina per a una millor coordinació i planificació, se sol·licitaren amb especial interès: cursos d'anglès, d'informàtica i activitats esportives.

-Respecte dels cursos d'anglès, s'han establert contactes amb un professor interessat.

Serà convenient conèixer altres persones interessades en impartir el curs, preferentment de la Vila.

-Amb relació als cursos d'informàtica, atenent a la necessària especialització de professors i equips, difícilment assumibles per l'APA, hem sol·licitat ofertes de programes i cursos a les diferents empreses especialitzades de la localitat. Aquests cursos seran subvencionats.

-Pel que fa a una millor coordinació dels usuaris de les instal·lacions esportives, incloses les dues APA's de la Vila, i per un millor aprofitament de les distintes activitats i monitors contractats, per al proper curs, la coordinació es farà amb col.laboració amb l'Ajuntament.

*Atès el retard en el trasllad del total d'alumnes al Col·legi Nou, es va acordar sol·licitar una millora de les instal·lacions de l'Escola Vella, molt especialment en els "servicis".

Andreu Ferrer, Bel Calero, Pere Galmés, Joan Nadal, Rafel-Marc Reynès, Pep Garau, Sebastià Bauzá, Toni Font, Joan-Miquel Llull, Pere-Antoni March, i Martí Reynès.

Bústia
a la disposició de tots els socis.

Seràn de gran utilitat les queixes i suggeriments que, entre tots, poguem aportar.

BAL.-082

un grupo de profesionales a su servicio

VIAJES **acromar** TOURS S.A.

RESERVAS AUTOMÁTICAS
CONFIRMACIÓN INMEDIATA

Paseo Colón, 112 - B

Tels. 85 00 26 - 85 00 65 - Fax: 85 10 69
07458 - CA'N PICAFORT - (MALLORCA)

RESERVA DE:

BILLETES DE BARCO
PASAJES DE AVION
HOTELES
APARTAMENTOS
EXCURSIONES

VIAJES ORGANIZADOS
TARIFAS MINI
CRUCEROS
VUELOS CHARTER NACIONAL
CHARTER INTERNACIONAL

Descuentos a:
RESIDENTES
FAMILIA NUMEROSA
3ª EDAD
GRUPOS
MENORES

Agencia autorizada para la venta de billetes:

 TRAVELPLAN

 CLUB Vacaciones

 TURAVIA

MUNDICOLOR

 IBEROFLY

 OOTOUR

 IBERIA

 Condor

 Lufthansa

 TRANSMEDITERRANEA

**SU
AGENCIA
DE
VIAJES**

SR

INFORMATICA

SOPORTE INFORMÁTICO PROFESIONAL

ORDINADORS I ACCESSORIS

Servici i accés a **Internet**

Servici Tècnic. Reparacions i ampliacions

Suport **Windows 3.11/95 Certificat per Microsoft**

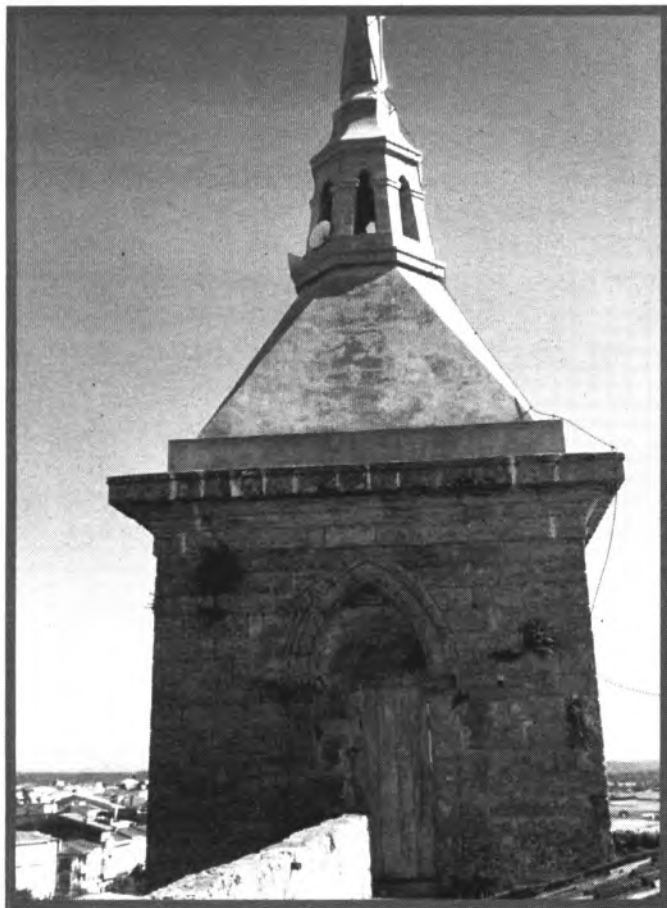
Suport **Novell netware Certificat por S.N.I.**

Xarxes locals i Comunicacions

ALEXANDRE ROSSELLÓ, 15 • TEL: 523731 - 908 631388 • 07450 STA. MARGALIDA

Els comptes de la Parròquia de Santa Margalida

LA nostra Parròquia ha presentat al bisbat l'estat de comptes de l'any 1996, per considerar-ho d'interés, en donarem aquí una síntesi:

Entrades de 1996 (caixa parroquial)

Serveis (noces, funerals, oficina): .....850.000 pts.
Rendes d'immobles: .....295.568 pts.
Interessos: .....66.080 pts.
Q.Comun. (Col. ordinàries): .....1.756.252 pts.
Donatius i almoines: .....907.726 pts.
Total entrades:.....3.976.610 pts.

Sortides de 1996

Compres: .....136.594 pts.
Adq. i obres extraordinàries: .....1.060.226 pts.
Reparacions i conservació:.....171.533 pts.
Despeses de funcionament: .....94.843 pts.

Activitas pastorals: .....147.831 pts.
Tributs: .....30.015 pts.
Despeses de personal: .....1.099.900 pts.
Altres despeses: .....17.230 pts.
Despeses fin. (Interessos pagats) : .....3.500 pts.
Total Sortides .....2.761.627 pts

Sumen les entrades .....3.876.610 pessetes.
Sumen les sortides .....2.761.627 pessetes.
Saldo de l'any 1996: .....1.114.983 pessetes.
Saldo anterior (31-12-95): ..2.717.604 pessetes.
Saldo a 31/12/1996: .....3.832.587 pessetes.

Comptes especials

(Obres a la rectoria i Parròquia)

Saldo a 1 de gener de 1996: .....-1.819.469 pts.
Recaptat entre els feels: .....251.612 pts.
Ajudes de la Diòcesi: .....250.000 pts.
Altres entrades (Subvenció): .....1.595.750 pts.
Prèstec caixa Diocesana: .....10.000.000 pts.
Total entrades: .....10.277.893 pts.
Total despeses per obres: .....5.000.000 pts.
Saldo a 31 de desembre 1996: .....5.277.000 pts.

Any 1997

Total de les obres de la Rectoria: ...20.506.126 pts.
Rest a pagar per obres: .....7.506.126 pts.
Del préstec de 10 milions s'han pagat: 500.000 pts.
Com a ingressos per pagar les obres es compta amb 1.595.750 pessetes cada any, durant deu anys, en concepte de la subvenció concedida, de la qual ja s'han cobrat dues anualitats.

Contribució de la nostra parròquia, mitjançant col·lectes, per a altres fins:

Col·lecta per a la fam: .....205.000 pts.
Col·lecta per al Seminari: .....32.000 pts.
Col·lecta Mallorca Missionera: .....80.000 pts.
Col·lecta del Corpus per Càritas: .....32.000 pts.
Col·lecta Domund: .....117.247 pts.
Col·lecta Església Diocesana: .....117.632 pts.
Col·lecta Càritas Nadal: .....130.816 pts.

Matrimonis:

- 8 de març. Josep Ferrer Caldentey amb
Cristina Calvó Gomarra.
15 de març. Josep Bergas Mayol amb
Ma del Carme Oliver Pastor.
22 de març. Joan Ramis Ramis amb
Maria Antònia Cerdà Serra.
12 d'abril. Rafel Mascaró Ferriol amb
Antònia R. Bennàssar Alomar.
26 d'abril Pere Torrandell Suau amb
Francisca Millán Barceló.

Baptismes:

- 30 de març. Catalina Vicens Alzamora.
6 d'abril. Marina Font Aulet.
20 d'abril. Joan Capó Perelló.
18 de maig. Núria Ribot Sureda.
18 de maig. Catalina Perelló Jordà.

Defuncions:

- 3 de març. Sebastià Llull March.
(Ferragut), 88 anys.
3 de març. Francisco Juan Pascual
(de sa Teulada), 86 anys.
3 de març. Margalda Ferriol Molinas
(Ferriol) 74 anys.
4 de març. Sebastià Estelrich Riera
(Talaia) 53 anys.
19 de març. Sebastià Llull Calafat
(Panerer), 61 anys.

- 22 de març. Alfredo Moreiro González,
87 anys.
28 de març. Cristòfol Mas Salas (Lluc),
84 anys.
12 d'abril. Sebastià Muntaner Quetglas
(Esteban) 67 anys.
19 d'abril. Catalina Rosselló Ramis
(Ramis), 87 anys.
21 d'abril. Antoni Galmés Grau
(de s'Estret), 74 anys.
25 d'abril. Enriqueta Caba Ricart,
82 anys.
20 de maig. Antoni Font Arduengo
(Font), 72 anys.
20 de maig. Joan Estela Moragues
(Estela), 71 anys.
9 de juny. Margalida Calafat Petro
(Pitxona), 90 anys.
10 de juny. Maria Riera Pont (Menuda)
77 anys.
13 de juny. Jaume Alós Estelrich
(Terrola), 90 anys.

Avís de la Parròquia

Durant els diumenges dels mesos de
Juliol i Agost, se suprimeix la missa de les
12 del migdia, quedant l'horari de misses
de la forma següent:

Dematí: a les 09'00 hores.

Horabaixa: a les 20'30 hores.

BANCA MARCH

Passeig des Pouàs, 1 - 07450 SANTA MARGALIDA

ELECTRÒNICA CID

Venda de T. V. Color i Electrodomèstics en General
Primeres Marques
Servei Tècnic Ràpid

C/. Alba, nº 1 - CAN PICAFORT
Tel. 85 06 14

C/. Jovades, nº 33 - STA MARGALIDA
Tel. 52 32 10

Incongruència

incongruència

SI donant una volta per la Vila passau pel que abans era el "matadero", i vos fixau en el nom del carrer que té a l'esquerra, mirant l'edifici de front, veureu que el nom del carrer és: carrer de la Pau. Un nom prou hermós i que, durant molt de temps la nostra vila no el tenia. Hauria de ser obligat que cada poble tengués el seu carrer de la Pau.

Però, no és aquí a on volia arribar: si posau atenció a dos dels carrers que travessen el de la Pau, veureu que porten, respectivament, els noms de Lepanto i Bailén. Bé idò,

com quasi tothom deu saber, Lepanto i Bailén són els noms de dues batalles famoses que lliuraren els espanyols, una contra els turcs i l'altra contra els francesos de Napoleó, batalles que, a més de caure un poc enfora, ben poc tenen a veure amb la nostra Vila i amb la nostra història. Si fa molts pocs dies els parlamentaris de la nostra Comunitat Atònoma, (PP, PSOE, UM, IU) no trobaven adient que la diada de Mallorca fos el 31 de desembre, perquè commemorava un fet d'armes, aleshores els representants d'aquests partits que comanden a la Vila no hau-

rien de consentir per més temps perpetuar el nom de dos esdeveniments bèl·lics, que poc o res tenen a veure amb la història de Mallorca.

Amb la raó abans exposada trob que ja n'hi ha prou per canviar d'una vegada el nom dels carrers, però, si això no fos abastament, el fet que els dos carrers travessin el de la Pau, ens sembla ja una ironia manifesta. Sens dubte si les batalles esmentades commemorassin fets de la història més recent d'Espanya, ja fa temps que no hi serien.

Rafel Bordoy

SYP

ARA MÉS A PROP DE CA VOSTRA!!

Al Carrer Jon Monjo March de Santa Margalida

ASSESSORIA EMPRESARIAL i DE GESTIÓ OLIVER, S.L.

Plaça de la Vila, 36 - 07450 SANTA MARGALIDA
Tel. 52 34 08 - 52 38 04 - Fax 52 38 04

ASSESSORIA FISCAL - COMPTABLE - SERVEIS INTEGRALS A EMPRESES
DECLARACIONS DE RENDA, PATRIMONI I SOCIETATS - COMPTABILITATS
ASSEGURANCES - GESTIONS I TRAMITACIONS EN GENERAL

OPEL

OPEL COMBO, FURGONETA ACRISTALLADA O MIXTA

motor la vila, s.l.

SERVICI OFICIAL

Miguel Ordinas, s/n. - Tel. 52 39 04 - 07450 SANTA MARGALIDA

La Brutor a l'Institut

AQUESTES línies són conseqüència de la invitació de Rafel Bordoy, que ens oferí les pàgines de la Revista de Santa Margalida per expressar el que volguéssim. El Claustre de l'Institut pensà que seria oportú escriure sobre un dels temes que més ha molestat a tothom: la brutorada que ha inundat el centre durant tot el curs.

Per què els alumnes han suspès, en general, aquest tema de la neteja, tan lligat a les normes de convivència més elemental? Qui en té la culpa? És

evident que l'equip educatiu de l'Institut ha estat incapaç d'aconseguir el compliment de les pautes que ens havíem proposat. Hauríem hagut d'adoptar mesures disciplinàries més severes? Moltes vegades hem arribat a la conclusió que només amb la col·laboració dels pares es podrà afrontar aquest assumpte.

És per això que des d'aquesta tribuna de la vostra revista feim aquesta denúncia i demanam ajuda a tots els pares que que tenen o tindran fills a l'IES de

Santa Margalida per tal que el curs vinent aprovem entre tots aquesta assignatura. El Claustre decidí en la penúltima reunió que durant el curs 1997-98 siguin els propis alumnes els que proposin quines són les mesures que s'ha de prendre i els càstigs que s'hauran d'imposar en cas d'incompliment. Tal vegada no estaria de més que també els pares facin arribar propostes en aquest sentit. A veure si entre uns i altres aconseguim fer del nostre institut un exemple de convivència. Gràcies i bon estiu. ▀

El Claustre de l'IES de Santa Margalida

La imatge i la paraula

Rafel Bordoy i Pomar

Ara farà set anys que vàrem ginyar a aquest margalidà nat a Alcúdia i bard de les nostres lletres -qui si no podria ser traductor d'en Quevedo, poeta reconegut, glosador d'anomenada i historiador dels nostres records?- perquè acceptés la responsabilitat de dirigir aquesta revista. En nom de tots, gràcies, i un desig: que Déu -o qui sia- li conservi l'amor per la Vila, per Mallorca, per la nostra cultura i la nostra llengua, i, sobretot, la paciència per aguantar cada dos mesos els maldecaps que li donam els membres de la redacció de la revista.

Dibuix: Antònia Calafat

Sebastià Estelrich Mateu

EN Sebastià Colom, en Major, o en Sebastià des Junior's, que de totes aquestes maneres el podeu conèixer, és un home inquiet pel que fa al coneixement de coses o de paisatges, li agrada viatjar si és per anar a un lloc que s'ho pagui, i fa poc temps ha fet un viatge a l'Argentina, per visitar uns familiars, del viatge i d'altres assumptes volem que ens parli en Sebastià.

-Ets afeccionat a viatjar, viatges molt?

-No és que ho sigui massa, però sí que m'agrada anar a veure llocs o coses que m'interessen, tant si és a la península, com en el cas d'ara a l'Argentina.

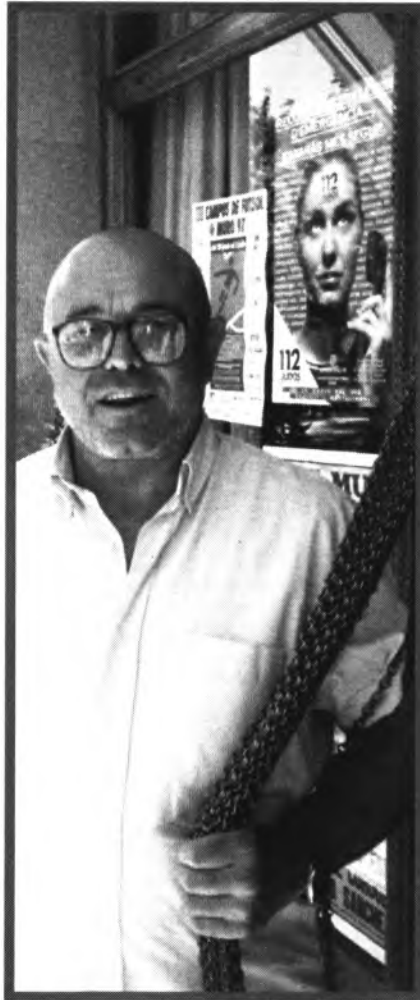
-Però has viatjat molt?

-He anat tres o quatre vegades a la península per veure oliveres, vinyes o esparragueres o familiars.

-I aquest viatge per Amèrica del Sud, perquè el feres?

-Aquest viatge vengué de resultes que aquest tios meus vengueren devers l'any 1975 i jo els vaig dir que els tornaria la visita, però un pic per una cosa i l'altre per una altra, malalties, coses de la família... no havia arribat a anar-hi. Ara em vaig decidir i com a la meva dona li feia por l'avió hi vaig anar totsol. El motiu del viatge idò, a més de tornar la visita als parents, veure com era aquell país que deien que és tan gran.

-Quin parentiu t'uneix amb els familiars de l'Argentina?

-Aquest senyor és un cosí bo de mupare, ell ja va néixer allà però son pare va va néixer a la Vila i era un germà de sa tia Margalida Majora, casada amb l'amo en Joan Tauler.

-Quan de temps hi estares per allà?

-Cinc dies de gener, tot el mes de febrer i cinc dies de març.

-I què feres per allà?

-He de dir que el tio no es va aturar de passar-me per tot, em va dir que havia de conèixer les coses bones i les dolentes d'aquell país i vaig poder veure llocs com

poden esser aquí Son Banya o "es barrio chino" i llocs de bastant de luxe. Hi ha gent, com per aquí, que de jubilació cobren, 200.000 pessetes i altres que només en cobren 20.000, i els ve just per viure. Aquest és el cas d'en Rafel Gerrer, que se'n va anar d'aquí amb sa mare i una germana, devers l'any 48 i que el vaig trobar, com a altres de llinatge Mateu, pel llistí telefònic, i el vaig anar a veure. També vaig anar a veure sa tia Coves, una cosina de mumar de 96 anys, que està a una cadira de rodes però amb el cap ben clar i em va demanar per Can Feliciano, Can Simoní dets alls, i per sa Farinera de Can Xarroc i sa de Can Verga...

-I aquesta gent que se'n va anar fa tants d'anys, i se'n recorden de la Vila, quina llengua parlen?

-Tots parlen el mallorquí i així vaig parlar amb molts, altres jo

— He anat tres o quatre vegades a la península per veure oliveres, vinyes o esparragueres, o familiars —

els parlava en mallorquí i ells em contestaven en castellà.

-Tengueres contacte amb més gent de Mallorca, en què no fossin vileros?

-Sí vaig conèixer un homo que és de Petra, que em va dur a veure una finca seva de 90 quarterades

d'olivera, una finca molt hermosa i ens va mostrar una màquina que li diuen un "caño" i l'empleen per reventar els niguls quan hi ha amenaces de calabruix.

-Quina part d'Argentina era la que estaves?

-A Mendoza, que em va agradar tant que vaig dir que no importava que me mostrassin res més. Per allà hi ha unes terres molt bones i amb una quantitat d'aigua extraordinària. La ciutat és molt hermosa, de devers 1.600.000 habitants, totes les illetes de cases tenen 100 metres, hi ha una plaça que crec que és la de la Independència que té una superfície de 9 hectàrees (devers 11 o 12 quarterades). Ses aceres solen tenir 5 metres d'amplària després ve una síquia amb aigua i uns arbres enormes que necessiten l'aigua constantment. Els carrers tenen 5 o 6 carrils i estan quasi coberts per les branques dels arbres. Per donar una idea de la grandària dels carrers basta dir que tenc una direcció d'un que viu al nº 9148 d'un carrer determinat. I un que té una finca i li diu "la finquita" i té 12.700 hectàrees.

-Quina classe de cultiu hi predomina?

-Pels voltants de Mendoza hi ha horts i ja un poc més lluny, vinyes, oliveres, pereres, melicotoners...

-A Mendoza que no hi ha molts de mallorquins?

-Si, molts n'hi ha, el primer vespre quan vaig arribar, tot d'una va cridar un per telèfon i el tio em va dir això és en Nadal Music, vaig parlar amb ell, en mallorquí, i em va dir que era de Santa Margalida i que tant li po-

...tenc la direcció d'un que viu al nº 9.148 d'un determinat carrer de Mendoza, I un que té una finca i li diu "la finquita" i té 12.700 hectàrees

dien dir Nadal Music com Nadal Lluent i és Estelrich de primer llinatge i Dalmau de segon, aquest homo té un despatx a ca seva amb el mapa de Mallorca on hi té asenyalat Santa Margalida. Aquest senyor va muntar una fàbrica de sobrassada mallorquina i em va esperar a mi per a la inauguració. Allà la sobrassada que en diven mallorquina va a 3200 pessetes el kilo. Després en vaig conèixer un que era abogad i que va resultar que érem parents i un germà seu que és pagès té una finqueta molt bona però només sembla quaranta quarterades, a aquesta finca hi fan feina bolivians perquè els argentins no solen fer feina al camp perquè diuen que el padrí era un "emigrante" el fill un "estudiante" i el nét un "atorrante", que ve a ser com una espècie de perdut.

-I allà quina gent hi ha?

-Hi ha molts europeus però de distintes nacionalitats, alemanys, italians, espanyols, que ens diuen "gallegos" allà tothom que ve d'Espanya és "gallego". La gent es casa, amb gent de la mateixa nacionalitat, alguns amb bolivianes, i això que Mendoza té fama de tenir les dones molt guapes, i no van erratsels qui ho diuen.

-Vàres notar molta diferència entre el castellà que es parla per aquí i el que es parla per allà?

-Hi he notat algunes diferències, sobretot en paraules concretes, que les mateixes coses no tenen el mateix nom, per exemple a un porc li diuen un "chancho", una carabassa és un "zapayo", i així moltes coses.

-Els mallorquins d'allà estaven molt interessats en les coses de per aquí?

-Si que hi estan, jo vaig anar a sopar dos vespres a "La casa Ba-

lear" de Mendoza -el president és un cosí d'en Martí Ros, descendent de vileros- i vaig conèixer gent descendent, de Petra, de Campos, de Montuiri... Molta gent que viu a les seves finques, tots hi tenen, davant la casa, una figuera coll de dama i una figuera de moro. Molts d'aquest mallorquins que viven allà normalment, no tenen poder adquisitiu

abastament per pagar-se el viatge a Mallorca, encara que els agradaria molt poder conèixer o visitar el poble dels seus avant-passats. Fins i tot un de Petra, Rafel Bauzà, que té oliveres i ell mateix comercialitza el producte, té una tenda que que du el nom de "Cuevas de Artá".

-Ara volem parlar-te d'un tema que no sabem si estàs massa d'acord amb nosaltres, però voldríem saber el teu parer sobre la qüestió polèmica del català i el mallorquí, que trobes, que el mallorquí i el català són la mateixa llengua o no?

-Pot ser que ho sigui, però quan sent la paraula català sembla que em fugi de dins allò que és meu, si és el mateix ja em va bé, però moltes vegades hi ha paraules que un ha de demanar que volen dir perquè no les entenc. Però no ens varen ensenyar de llegir en la nostra llengua. Un pic vaig demanar a un senyor que havia escrit un llibre, en quina llengua estava escrit i em va dir: "Està escrit en català de Mallorca" i vaig dir que m'anava bé.

...però quan sent la paraula català sembla que em fugi de dins allò que és meu

-Totes les llengües solen dur el nom de la terra d'on procedeixen: castellà de Castella, anglès d'Anglaterra, alemany d'Alemanya, italià d'Itàlia, català de Catalunya...

-Ja ho veig en això, però a mi m'aniria millor dir-li mallorquí.

-No hi ha cap inconvenient

que li diguis. Ara voldria que ens diguessis la teva opinió d'aquest mallorquí que parlen molts de joves, amb moltes paraules castellanes mesclades?

-Un desbarat com unes cases, una paraula que empren molt és "joder" no sé perquè ho han de dir perquè a més de ser una paraula grossera també és forastera.

Pens que és bona cosa saber el castellà però que hem de parlar mallorquí

-I quan vas a Palma i sents la majoria de gent parlar el foraster que en penses?

-Un altre desbarat, com quan un va quinze dies a Palma i quan torna ja no sap xerrar com a la Vila.

-I d'aquesta gent que diu mallorquí sí i català no, però en realitat el mallorquí els interessa poc i el que fan es parlar castellà.

-Jo pens que a noltros ens ensenyaren a l'escola a parlar en castellà i feren una bona cosa perquè

quan anàrem a fer el servici almanco en sabèrem, però el mallorquí l'hem après a ca nostra dels pares, dels padrins i del carrer. Pens que és bona cosa saber el castellà però que hem de parlar el mallorquí. El mal més dolent que tenim molts de la meua edat és que no sabem llegir ni escriure en mallorquí.

-Si qualche dia tens ocasió i vols passar per l'ajuntament podrem veure els documents antics i veuràs en quina classe de llengua estan escrits i com escrivien a la Vila i els vileros.

-Ara tornant a l'Argentina, vos diré que a ca el meu tio guarden les cartes que escrivien, fa molts d'anys a la seva dona que és de Petra, estan escrites en mallorquí i les guarden com si fossin un tresor. I ara potser hauriem de dir que allà tenen una gran devoció a la Mare de Déu de Luc. Aquest Nadal Music del que he parlat abans, tenia una finca amb una capelleta amb la Mare de Déu de Lluç, després va vendre la finca però es va quedar amb la Mare de Déu i ara la té al jardí de ca seva.

En Sebastià ens va contar moltes més coses i tant com li va agradar tot allò, com per omplir una revista sencera. Per acabar podríem recordar que el batle de Santa Margalida està interessat en que la gent que té família per Amèrica o a qualsevol indret fora de la Vila, si donen el nom i l'adreça dels qui són a fora, l'Ajuntament, els enviarà coses de la Vila: revistes, programes de festes, i altres llibrets o publicacions que facin referència al nostre poble. ▀

Rafel Bordoy i Antoni Mas.

- ORDINADORS
- PROGRAMES
- IMPRESORES
- MATERIAL D'OFICINA
- COMPTABILITAT
- TELÈFONS
- FAX - TMA
- ASSEGURANCES

Plaça de S'Abeurador, 12
07450 - Santa Margalida
Tel. (971) 52 38 34
Fax. (971) 52 39 80

Paseo Colón, 95 - 1º
Tels. 85 04 31 - Fax 85 03 44
07458 Ca'n Picafort

C/. Lluna, 23
Tel. 52 35 82
07450 Sta. Margalida

Restaurant ARCO IRIS

Regina i Pep Toni

MENJAR TÍPIC MALLORQUÍ

SOPARS DE GERMANOR

ARROS BRUT, PORCELLA,

CARAGOLS, CONILL TORRAT,...

Ctra. Muro-Ca'n Picafort, Km. 8'100 Tel. 53 70 27

**Magatzem
distribuidor
a Balears**

Conserves de Peix, Vegetal i Peix Salat

Especialitats:

Anxoves del Cantàbric "El Velero" i "Rezumar"
Bacallà importació d'Islàndia

C/. Joan Muntaner Bujosa, 29 C
Tel/Fax 73 38 44

Ciutat de Mallorca

Dra. Magdalena Bennasar Mojer
TOCOLOGIA - GINECOLOGIA

CLINICA PLANAS, S.A.
C/. Menorca, 3
Tels. 73 03 45/46 - 73 88 43/44
07011 PALMA DE MALLORCA

C/. Fadrins, 28 - 1.º
Tel. 86 20 92
07420 SA POBLA

El lligam d'una falda

ELS dies passen plens d'hores buides i de tristor. Els minuts es fan eterns enmig del silenci i el pas del temps cau lentament sobre mi. Poc a poc vaig assumint la realitat que fins ara no havia volgut acceptar: te n'anars i ja no et tinc amb mi.

Record que m'ajeia al teu costat i posava el cap sobre la teva falda. Jo callava i et mirava, i tu me meravellaves amb el teu somriure. Des de la teva falda endevinava la teva figura sota la roba, els teus pits sota la brusa... Quan m'incorporava quedava al nivell de la teva escotada i sucumbia a la temptació de posar-me a jugar amb els botons d'aquelles bruses que tant et definien.

A vegades encara sent el tacte de les teves mans sobre mi. Em feies tan feliç quan m'agafaves ben fort! Les observava molt atentament quan m'agafaves per la cintura per col·locar-me la camisa, abans de sortir de casa nostra. Després recorrien els meus cabells mentre em donaves una besada. Jo sempre deia que en lloc de pentinar-me em despentinaves. Però a tu t'agradava més així.

Aquest no era l'únic moment en què quedava encisat per les teves mans. Podia seguir i resseguir el seu moviment quan en contaves algun fet, quan remanaves el cafè, mentre obries una botella, quan giraves les pàgines d'aquell llibre que llegies... Eren molt elegants, senzilles i sempre les veia nues de qualsevol orna-

mentació. Només lluíes una simple aliança a la ma esquerra.

És molt dur per a mi recordar ara tots aquests moments, principalment si pens que darrerament la nostra relació s'havia deteriorat molt. Els problemes sorgien un darrera l'altre i, fins i tot, vaig arribar a no respectar-te. No pensava que et podia fer mal si t'oblidava, si no et tenia present en algunes situacions, si no et parlava tendrament... Amb el pas del temps el desencís s'havia apoderat de les nostres vides.

Potser per tot això ara et diria tot el que no et vaig dir mai, tot el que ha quedat dintre meu i necessit alliberar perquè t'arribi siguis on siguis. Hi ha tantes coses que m'agradaria confessar

mirant-te als ulls... Et vaig dir mai que t'estimava? Tal vegada sí, però ja deu fer molt de temps. Aquestes paraules tenen un significat molt especial i només s'han de dir a aquelles persones que ha arreltat profundament dins la teva ànima. Tu ja eres part de mi i si no et vaig dir mai "t'estimo" va ser només per aquell estrany orgull que a vegades anul·la incomprensiblement els homes. Però ja ho crec que t'estimava! I t'estimava tant que no seria capaç de descriure com. Et vaig estimar però no vaig saber-ne. M'agradaria molt que em compreguessis.

Aquets darrers anys ja tenies els ulls molt cansats, T'havien tornat petits i més redonets. Preixien dues gotetes de tinta, a causa de la lluentor que havien agafat amb l'acumulació d'unes llàgrimes constants. Unes llàgrimes que mai no et varen arribar a caure i formaren un tel d'aigua salada damunt l'iris.

El sofriment t'anava per dintre i callaves. Poc a poc el teu cos es va anar ressentint. Ja no era aquell cos jove d'abans, tot i que va conservar l'harmonia fins al darrer moment.

Aquell dia estaves sola a la sala d'urgències de l'hospital. Desitjaves veure el rostre d'algú conegut, imploraves la meua presència i unes paraules carregades de tendresa. Era tot el que necessitaves per sentir-te segura i afrontar la fi. Jo, a fora, intentava mantenir-me serè. No volia plorar perquè, per a molta gent,

Un moment de calma

no està bé que els homes plorin. Però això no té sentit i hem de vessar les nostres llàgrimes de qualque manera. Tu em vas ensenyar a plorar sempre que estigués trist i en aquells moments hauria esclatat així com ho feia de petit dins els teus braços. En el fons no m'importava l'altra gent que m'envoltava i només el mal de la tristor m'aturava el plor.

I te n'anares. El foc de la vida va esdevenir neu dins el teu cos i la fredor es va estendre fins a

mi. Te n'anares i abans encara tingueres força per somriure'm.

La vida se'n va en segons, en una alenada, en una aclucada d'ulls. I els que quedam no podem fer res davant l'Adéu. Em deixares amb una sensació d'impotència; havia perdut la bellesa més estimada...

Quan jo era petit ens dedicàvem a observar els colors del cel i els apuntàvem en un paper. Cada dia veïem un matís diferent. I te n'anares quan encara

no havíem acabat la llista.

Tal vegada puc semblar egoista, però això és l'únic que puc sentir quan pens que ja no tornaràs mai més.

Aquí la vida continua i esper que algun dia pugui arribar a tractar i a estimar els meus fills amb el mateix amor que tu em vas donar.

El teu fill:

Ramon Farriols

Lluna Blava

Paraules o sentiments

FA una estona que parlava amb una amiga del significat de les paraules. Jo defensava, defens i defensaré que només són un mitjà, que les paraules no serveixen per res més que per comunicar unes idees, uns pensaments, uns sentiments. Una paraula sense algú al darrera no significa res.

Ella, en part, em va donar la raó, fins i tot em va dir una cosa que crec que és la millor manera d'explicar-ho: "Les paraules són com la superfície d'unes aigües gelades, el significat de les quals es troba amagat a sota". Esper que ho creieu, i si no és així, pensau en totes les paraules que dieu al llarg del dia, cada paraula té el seu significat.

Posem un exemple: estau llegint un text del meu bon amic Ramon Farriols. Aquest text arriba fins al vostre interior, fins molt endins: us fa pensar i sentir... Aixó és per causa del seu significat, no per les paraules que utilitza. Sí, sabem que amor s'escriu: a-m-o-r, però... i què? Si sa-

bem com s'escriu però no sabem que vol dir, per què l'utilitzam?

El mateix succeeix amb les cançons, si els compositors no volguessin expressar qualque cosa... D'on sortirien aquests sons?

Tot això no succeeix només amb les paraules, sinó en tot el que hi ha al nostre entorn: perquè surt el sol si no és per il·luminar les nostres vides? Perquè un nin plora si no és per cridar l'atenció a la seva mare? Perquè somrius al teu fill si no és perquè l'estimes?...

Tot el que feim, diem... començant per les paraules, ha de tenir un significat. Les coses no s'han de fer per fer ni dir-les per dir. S'han de sentir al nostre interior, dins el nostre cor. S'han de sentir de tal manera que quan les deim o les feim, hem de sentir-les com si una part del nostre cos se n'anés amb elles, per fer-nos feliços o per ajudar-nos a fer feliços als qui són al nostre voltant.■

SUPERMERCAT
CA'N PARRIC
COMESTIBLES • TESTS • MENJAR PER A ANIMALS

D'EN MARCH, 26 - 30
DE SES JOVADES, 28
TEL. 52 30 77 - FAX 52 36 74
SANTA MARGALIDA

Productes MARTÍ

**SAL - PEBRE
I LLEGUMS**

R E S T A U R A N T - B A R

**NOCES
COMUNIONS
MENU DIARI**

Ctra. Manacor - Inca, Km. 9 - Tel 83 02 46 - PETRA - **LOCAL CLIMATITZAT**

PASTOR
CONSTRUCCIONES
Y PREFABRICADOS
MARMOLES Y GRANITOS

C/. Es Clavet, 10
07450 Sta. Margarita. Mallorca.
Tels. 52 31 31 - 52 38 38
Fax. 52 37 95

Bar - Granja

Calafat

Feliç Any 1997!

**Especialitat
Horxata d'ametlla
natural**

Tapes Variades

Plaça de La Vila - Sta. Margalida

El futbol a Santa Margalida

ARRIBAT el final de temporada pels equips que formen el "C D. Margaritense", s'imposa un breu resum de quina ha estat l'actuació dels equips.

3ª Regional

L'equip que representa el Club a la categoria d'Aficionats (3ª regional) després de 3 temporades sense competir, no ha pogut complir els objectius que s'havia marcat la directiva d'aconseguir l'ascens de categoria.

Quedant fora de l'esmentat objectiu es va limitar a lluitar a la meitat de la taula classificatòria, cosa que no ha deixat content a ningú: uns donen la culpa a l'entrenador, els altres als jugadors i altres es conformen pensat que enguany la categoria era molt forta. La veritat és que dels 27 jugadors que començaren la temporada, sols l'han acabada devers 13. Que cadescú tregui les seves pròpies conclusions.

Juvenil

La temporada d'aquest equip ha estat prou dolenta, un equip que hauria d'haver estat de la meitat de la taula per amunt, al final ha hagut de lluitar per no perdre la categoria, cosa que no està massa clara, ja que

la Federació encara no ha dit si seran dos o tres els equips que baixin. En definitiva una temporada per oblidar,

Cadets

En teoria era el millor equip del club, però ha decebut tothom amb un rediment molt per davall de les seves possibilitats en tota la competició, sobretot a la segona volta. Aquest equip amb els jugadors que té hauria d'haver ascendit de categoria i no fer ridícul com l'ha fet.

Infantil

Ens han donat la sorpresa, és l'únic equip del club dins la màxima categoria (1ª Regional), ha complert amb el difícil compromís de no perdre la categoria. El començament va ser desencoratjador, després les coses han anat millorant fins aconseguir l'objectiu. Aquest equip s'ha hagut de sobreposar a tres canvis d'entrenador i a jugar a la categoria més forta, essent la majoria de components de primer any. Així i tot ho han aconseguit. Enhorabona!

Aleví

L'equip aleví era una incògnita, va començar la pretemporada amb tan sols 7 jugadors i se'n varen ha-

ver de fitxar 10 més, fent un equip nou per complet amb jugadors que mai no havien jugat plegats. Al final els fixatges han estat un èxit i s'ha realitzat una gran temporada quedant classificat en quart lloc. Equest equip ha aconseguit marcar, ni més ni manco, 121 gols, i té com a jugador en Joan Cladera que és el màxim realitzador del club amb 42 gols marcats, Enhorabona!

Benjamins

Després de dos anys consecutius de quedar classificats els darrers i segons dels darrers, aquesta temporada han quedat devers la meitat de la taula de classificació, han fet un bon futbol. La propera temporada pot ésser molt positiva per aquest equip que va a més de cada dia.

Femení

L'Equip femení ha fet una bona temporada, quedant classificat el tercer del seu grup, per davant sols tenen Paguera i Llubí i fent millor futbol, fins i tot, que les que tenen per davant, les de Llubí, que basaven el seu joc sols enviant pilotes llargues a la davantera. Molt bé per les nines.

Aquest és el breu resum d'una temporada ja tancada amb un gran sopar de comiat al Restaurant "Ses Torres", on hi va haver regals per a tots i entrega de trofeus per als màxims golejadors de cada equip. Amb el remat emotiu de l'entrega d'una placa a Llorenç Riera per la seva fidelitat al club "Margaritense".

La junta directiva

Defensa dels itineraris

VOLDRÍEM aprofitar l'oportunitat que ens dona aquesta revista per presentar als seus lectors l'**Associació per a la Defensa dels Itineraris de Mallorca (ADIM)**. Aquesta associació, creada recentment, té com objectius l'estudi, la promoció i la protecció del patrimoni cultural; dels itineraris excursionistes de Mallorca. Molt important també és la defensa d'un lliure accés a la muntanya, sempre respectuós amb els seus habitants i amb el medi ambient.

Precisament l'ADIM neix davant la necessitat de fer front als cada dia més freqüents intents de restringir i prohibir l'accés als itineraris de muntanya que tradicionalment havien estat emprats pels excursionistes. A la següent llista es recullen les excursions que als darrers temps han estat impedides o dificultades:

1. Pujada a s'Esclop desde Andratx (S'Alqueria).
2. Camí vell de Valldemossa a Bunyola (Son Verí i es Mirabó).
3. Camí de s'Escolta (Valldemossa).
4. Pas de s'Estaló (Orient).
5. Son Sales (Sóller).
6. Camí vell de Sóller a Lluc (a Son Nebot i a Son Massip).
7. Camí de sa Torre de Lluc.
8. Camí de Fartàritx des Racó (Pollença).
9. Camí de sa Calobra a Cala Tuent.
10. Camí des Far de Formentor (Cala Murta).
11. Camí de s'Estret de Son Gallard (Deià).

12. Camins que passen per Montcaire (Fornalutx).
13. Pujada al Puig de Na Fàtima (Valldemossa).
14. Camí de la Coma de N'Arbona (Fornalutx).
15. Camí d'Alcanella a Campanet (Biniatró).
16. Camins de la Mola de Son Pacs (Esporles-Valldemossa).
17. Camí d'Orient a Cúber (Comasema).
18. Camins que passen per Comafreda (Massanella).
19. Volta al Puig Roig (Escorca).
20. Camí del Castell del Rei (Pollença).

21. Camins de la finca de Es Ratxo (Puigpunyent).
22. Camí de Bunyola a Sóller per sa Serra d'Alfàbia (Honor, sa Serra).
23. Camins de la finca de Bàlitz d'Amunt (pas de s'Heura, Sa Figuera).
24. Camí de Miner a Pollença (Sa Mola).
25. Camins de metro del Teix.

Però els problemes no es limiten a la Serra, al Pla i al Llevant tenim també molts d'exemples:

1. Camí de Binissalem a Biniaigual.
2. Camí des Jai (Sineu-Búger) al terme de Llubí.
3. Camí vell de Sant Llorenç a Artà i Son Servera.
4. Camí des Presos (Manacor).
5. Accés de Cala Morlanda al Caló den Rafelino i Cala Petita.
6. Camí d'Alaró a Binissalem per Bànyols i Can Cabrit.
7. Camí des Pont des Lleó (Selva).
8. Camí vell d'Inca (Campanet).
9. Camí de Bunyola a Son Torrella (Es Cabàs).

Segurament la llista és molt més extensa i des d'aquí vos convidam a que ens faceu arribar els camins dels quals tengueu notícia del seu tancament. De la llista anterior es dedueix que cal actuar per evitar que aquest procés continui i s'agreugi. Vet aquí el que hem fet des de la nostra associació. La primera acció que ha duit a terme l'ADIM es refereix al Camí de s'Escolta, un curt però panoràmic itinerari que esdevingué una excursió molt habitual entre els valldemossins i forans. Als darrers anys s'han construït dos xalets molt a prop de; camí i aquest ha estat tancat per un parell de barreres, impedingent realitzar l'excursió completa. Antigament aquest camí era considerat com a públic com ho demostra el fet de què des del segle XVIII l'Ajuntament pagàs pel seu manteniment. El nostre objectiu és impedir que l'Ajuntament de Valldemossa s'inhibeixi declarant la privacitat de; ca-

mí en lloc de defensar els bens de tot el poble. En el mateix terme i en el de Deià hem denunciat l'obertura de pistes dins l'alzinar on es troba l'ermita de Valldemossa i el tancament del camí que de d'aquesta conduïa al Teix passant per la finca de Son Gallard.

La nostra darrera denúncia, en aquest cas davant la Comissió de Patrimoni del Consell Insular i davant la Conselleria de Medi Ambient, ha tengut per objectiu l'obertura d'una pista amb la qual s'estava destruint el camí de nevaters que puja al Coll de ses Cases de sa Neu des Massanella i que de moment hem aconseguit paraitzar. També hem elaborat articles pels diaris i hem participat a distints programes de televisió

(TV3, Telenova) perquè tota la societat mallorquina tengui constància del fet del progressiu tancament d'itineraris tradicionals i es mobilitzi per impedir-ho.

Finalment desde l'ADIM volem introduir dins el debat que s'està generant sobre la futura conservació de la Serra de Tramuntana el punt de vista de tots aquells que empren els itineraris tradicionals per passejar-se. Caminar és una de les activitats més bàsiques i saludables que pot realitzar una persona i caminar en un entorn tan meravellós com el que ens ofereixen les muntanyes de l'illa ha de ser un dret de tots aquells que hi vivim. No podem deixar que aquesta activitat que s'ha fet lliurement durant tants d'anys

sigui arbitràriament limitada pels propietaris de les finques en forma de prohibicions o de pagaments. Demanam que siguin les autoritats públiques les que regulin el pas pels camins establint els mecanismes necessaris per compensar els propietaris que permetin el lliure accés a les seves finques (subvencions, senyalització, neteges, vigilància...). Aquesta regulació podria derivar-se d'una legislació específica sobre el pas pels camins, tal com s'ha fet a altres regions de la Unió Europea.

Si vos interessa aquesta problemàtica sereu benvinguts a la nostra associació, que es troba al Casal d' Arca, carrer de La Pau nº 5. Ens trobareu tots els dijous de 19 a 20 hores. Vos esperam.■

ES VENTALL

Imatges d'un temps

Escola Graduada, Curs Octubre 1959. D'esquerra a dreta i de d'alt a baix:

- (1) Antoni Muntaner Mesilla, (2) Joan Colom, (3) Josep Gayà, (4) Antoni Ferragut, (5) Mateu Font, (6) Sito, (7) Francisco Galmés, (8) Bartomeu Bergas, (9) Josep Gayà, (10) Lluís Brunet, (11) Miquel Estelrich, (12) Francisco Garau, (13) Miquel Calafat, (14) Joan Seguí, (15) Joan Cantallops, (professor en pràctiques magisteri)), (16) Simó Muntaner, (17) Joan Forteza, (18) Llorenç Ferrer, (19) Pedro Oliver, (20) Julio Moncades, (21) Miquel Torrens.

Actes d'homenatge a Joan Mascaró i Fornés

DIVENDRES dia 20, va tenir lloc al campus de la UIB, la presentació dels actes programats per a la celebració del centenari del naixement de Joan Mascaró i Fornés, organitzats per l'Ajuntament de Santa Margalida, Consell Insular de Mallorca, Banca March i Universitat de les Illes Balears. La idea de la celebració d'un seguit d'actes per commemorar el centenari de Mascaró, va ser una iniciativa de l'Àrea de Cultura de l'ajuntament de Santa Margalida.

A l'acte de presentació hi eren presents: Miquel Cifre, batle de Santa Margalida; Damià Pons, conseller delegat de Cultura i Patrimoni Històric del CIM; Jaume Bellido, director de Relacions Institucionals de la Banca March; el doctor Gonçal López Nadal, professor d'Història i Institucions Econòmiques; i el doctor Jaume Sureda, vicerector d'Extensió Universitària i Relacions Institucionals de la Universitat de les Illes Balears.

Les entitats organitzadores tenen programats, entre d'altres, una sèrie d'actes a partir del proper mes de setembre: Tot i això, el proper dia 26 de juny i aprofitant la presència a Mallorca del filòsof i ideòleg professor Raimon Panikkar, s'iniciaran les activitats amb una taula rodona a la que, a més de l'esmentat doctor Panikkar, hi intervindrà el senyor Oscar Pujol, llicenciat en Sànskrit per la Banaras Hindu University (Benarés, Índia), autor del pri-

mer diccionari sànskrit-català que actualment elabora.

El comitè organitzador preveu celebrar tres actes més:

El primer, possiblement el dia 5 de setembre, a Santa Margalida, investidura pòstuma de Joan Mascaró com a Doctor Honoris Causa de la UIB, nomanament que va decidir la Junta de Govern de la UIB a la reunió de l'11 de juliol de 1983. A l'acte està prevista la presència de la vidua de Mascaró i del doctor William Radice, professor a la School of Oriental and Assian Estudis de la Universitat de Londres.

Posteriorment, possiblement en el mes d'octubre, al saló del Consell Insular de Mallorca, se celebrarà una taula rodona sobre la figura i l'obra de Joan Mascaró i Fornés, hi prendran part persones del seu entorn, com ara Joan Francesc March, Joan Maimó i Vadell, Francesc Moll i Marquès, Gregori Mir i Elisabeth Abeyà. Un acte similar es celebrarà a Santa Margalida a l'octubre o novembre.

La cloenda tindrà lloc a Palma a la seu social de la Banca March, amb la presentació del Memorial que el Servei de Publicacions de la UIB, amb el suport de les altres institucions esmentades, es troba enlllestint. L'obra, a més de reeditar textos de Mascaró i la traducció al català d'algunes de les seves publicacions en anglès, portarà

testimonis i records personals, així com articles d'especialistes en la seva obra i altres articles dedicats a la persona.

A més dels actes esmentats, a Santa Margalida hi haurà l'actuació del cantant Raimon, la publicació d'un número monogràfic de la revista de Santa Margalida, un especial al Diari de Balears i, possiblement, la reedició per la UIB de la biografia de Joan Mascaró i Fornés escrita per Joan Maimó i la d'un llibre sobre les idees pedagògiques de Mascaró. I la publicació d'una Auca de la vida de Mascaró, per l'ajuntament de Santa Margalida.

L'Obra Cultural Balear de Santa Margalida, farà, per les festes de la Beata, una ofrena de flors a la tomba de Mascaró, al cementiri de la Vila.

El Conseller de Cultura del CIM, va expressar la seva satisfacció pel fet que distintes entitats, públiques, privades, polítiques, acadèmiques, locals... s'hagin posat d'acord per retre homentge a Mascaró. Va destacar l'amor de l'insigne margalidà pel seu idioma i per la seva terra i opina que Mascaró té totes les virtuts per convertir-se en prohom de la nostra cultura que serveixi de punt de referència. I va confirmar l'ajuda del CIM a l'edició de l'epistolari de Joan Mascaró que publicarà l'Editorial Moll.

Redacció

Cuques de processó (I)

LA Processionària (*Thaumetopoea pityocampa*) o l'oruga del pi, així coneguda per tot Mallorca, ben segur que és l'oruga més familiar, per la seva manera peculiar de desplaçar-se.

Qualsevol persona que, ja entrada la primavera, vagi a fruit d'una passejada pels nostres pinars i es trobi una zona de pins (*Pinus halepensis*) tota desfoliada per la plaga, romandrà impressionat pel seu aspecte de desolació, on hi ha desaparegut la verdor primaveral de les fulles, tot està com esmorteït i, entre les branques, hi veiem un embolic de fils de seda amb restes de les orugues. A tots els arbres hi ha revells com el puny, on l'oruga hi va a passar l'hivern.

La Processionària, un dels problemes que afecte avui els pinars illencs, ha arribat a fer molt de mal a diversos indrets de l'illa, és un insecte desfoliador que redueix el creixement del pi i augmenta la debilitat dels arbres. En conseqüència uns altres insectes perforadors se'n aprofiten i utilitzen les branques i soques per fer-hi les seves postes fins a produir, en certes ocasions la mort del pi. A més d'aquetes conseqüències voldria destacar els efectes urticaris per a les persones, per mor que l'oruga té uns pèls dorsals i laterals urticants que s'escampen per l'am-

bient de forma que, amb el vent, poden arribar a llocs molt distants i provocar urticàries, al·lèrgies i lesions en els ulls o irritacions intenses.

Però, la realitat d'aquesta plaga és molt més complexa que la visió de "pobres arbres" i "bitxos asquerosos"; personalment ho consider un procés natural d'equilibri entre animals i vegetals que manté el ritme, encara que la seva proliferació sigui un desajustament del cicle natural de l'ecosistema. Malgrat això, no deixa de ser un problema. Segons ens conta l'amic i biòleg, Joan Mayol, la cuca va penetrar a Mallorca l'any 1952, el primer bosc on hi va repercutir va ser el de Na Burguesa, unes muntanyes de Génova; d'aquell pinar en sortia una part important del combustible per a les cases i els forns de Ciutat. Però la capacitat de recuperació i expansió del pi és espectacular.

Un matí dels anys 50, desembarcà un enginyer forestal que va descobrir que els pins de Na Burguesa mostraven signes de plaga i va poder constatar que, efectivament, hi havia borses als pins de la zona. on s'hi havien sembrat pins infectats, provinents de València, per ajudar a la recuperació del bosc. En pocs anys, les cuques mutiplicaren la seva població de manera esborronadora (els anys seixanta es calculava que n'hi havia a Mallorca un mínim de 30 milions de colònies). Avui és una plaga que ningú no pot aspirar a erradicar-la, com a molt mantenir-la a un nivell tolerable i deixar que, amb el pas del temps, l'ecosistema l'adopti i deixi de ser un animal intrús i manifasser. És una mica estrany però cert, que quan la població d'orugues augmenta, la fauna associada també ho fa. Així podem dir que l'oruga ha entrat de manera sorprenent dins els cicles tròfics i

d'alimentació que existien dins l'ecosistema. Un exemple de cicle tròfic serà: el pi s'aprofita del sol, l'oruga es menja la fulla tendra del pi, el puput, o gall de Sant Pere, es menja l'oruga, una geneta es menja el puput i una àguila calçada es menja la geneta... A l'arribada de la primavera es pot veure com comencen les processons, llargues cadenes d'orugues en lloc de baules, que s'arrosseguen pel terra, a la recerca d'una bona terra per enterrar-s'hi i continuar els seu cicle biològic (la metamorfosi). A finals de l'hivern ja han acabat el període d'acumulació d'energia i s'han aplegat en grans colònies dins les borses fetes de fulles de pi i revells de seda que elles mateixes han teixit per poder guardar-se de la fredor de l'hivern. La seda, a més de servir per a teixir els habitatges, serveix de guia quan surten de les borses per alimentar-se i llavors tornen a trobar el refugi ja que no tenen el sentit de la vista.

L'abundància de la processionària és deguda als sistemes de protecció del seu cicle vital, que inclou la metamorfosi, passant de l'oruga a la crisàlide (davall terra) i després a papallones que s'aparellaran, posaran els ous i altre cop l'oruga. També inclou la construcció de borses, el sistema urticari i la manca de depredadors, com poden ésser els aucells insectívors, per una influència furtiva de certs caçadors inconscients. Tot això, unes coses amb més i altres amb manco intensitat, han afavorit la ràpida expansió de la plaga de processionària, fins i tot en els racons més amagats de la nostra Mallorca...■

Marta Torres i Massanet

Nota: en el proper número, parlarem del seu procés vital característic, la metamorfosi. L'efecte en els pinars margalidans i el control de la plaga.

La història d'en Cocou

(qui rompia ses camies)

A la Vila, quan qualcú té molta de força, la gent d'edat diu: aqueix és com en Cocou, que rompia ses camies. Els nostres majors conten (i pel que podreu llegir és segur que deu ser ver) que el Sen Pep Cocou ha estat l'homo amb més força que hi hagut mai a la Vila i un dels més forts de tot Mallorca. Prova d'això és que la seva anomenada arribava arreu arreu: a part o banda anasses, diven els vells, tothom sabia qui era en Cocou o n'havia sentit a parlar. ¿O per paga no era d'admirar un homo que es podia carregar la bístia al coll o treure rabasses amb ses mans? A un temps, el Sen Cocou va arribar a ser per als més menuts de la Vila com un personatge de rondalla: pares i mares, padrins i padrines, bloncos i ties, per mirar d'entretenir l'al·lotge que campava per caseva, les contaven, fora fer gros ni llarg, perquè no ho havien mester, fetes d'aqueix homo que tenia tanta de força com dret seny i que, només amb inflar la pitrera, feia botir tot quant de botó duia cosit a la camia, o que podia aixecar soques de pi com qui trenca un aubó. Degué ser per mor d'això que el nom d'en Cocou va arribar fins i tot a batiar un joc d'infants: el joc que a la resta de Mallorca li diven Figa a la Vila li deim Cocou; ves alerta que ell, d'al·lot pucer, no hi fes matx més d'una vegada...

El Sen Pep Cocou, que era com li deien a ses velleses, va morir fa prop de cent anys, devers el 1901. Aleshores hi va haver un vilero de lletra, que no he pogut arribar a treure el net de qui era, que li va voler dedicar un escrit que contàs

les seves fetes més conegudes, és segur que amb la idea de publicar-lo a un diari. Tanmateix, és mal de dir si va arribar a sortir publicat mai o no, perquè jo només he vist l'original escrit amb ploma, i la llàstima és que no pareix sencer. Un homo de la Vila, que no li agrada sortir gaire a rotlo i que per això mateix no l'anomenen, el m'ha fet coneixedor i m'ha donat orde per publicar-lo ací, a la revista de la Vila, baldament sia cent anys més tard que quan l'escrigueren. Cent anys envant cent anys enrera, tant és; en Cocou ho se mereix, ell que no ho trobau?

“El Sansón Mallorquín del siglo XIX: José Rosselló (á) Cocou

El día 15 del corriente falleció en Santa Margarita a la avanzada edad de 88 años el popular Pep Cocou, notable por sus extraordinarias fuerzas. La popularidad que en su juventud y hasta la vejez llegó a alcanzar el nombre de este sencillo y humilde campesino nos ha movido la curiosidad de dedicarle este póstumo recuerdo, publicando algunos datos biográficos y algunos de los muchos episodios que tuvieron lugar durante su vida.

Nació José Rosselló el día de 8 de diciembre de 1812 hijo de una familia pobre, pero honrada. Le dedicaron sus padres desde sus más tiernos años a los trabajos agrícolas y muy pronto dió a conocer a sus amigos que estaba dotado de singulares fuerzas, las que fueron desarrollándose a medida que aumentaba de edad.

Su vida está tejida de muchos y curiosos episodios, de los que relataremos algunos, sin quitar ni añadir nada, pues son hechos verdaderamente históricos de los cuales existen muchos testigos oculares.

En los primeros años de su mocedad demostró ya en repetidas ocasiones que la providencia le había dotado de una fuerza hercúlea y sus compañeros empezaron a temer de su mano de hierro, pero sencillo él y enemigo de pependencias, evitaba continuamente las ocasiones de medir sus fuerzas, convencido sin duda que de incomodarle había de resultar alguna víctima y acarrearle ulteriores consecuencias, siendo muy frecuente dejarse insultar por cualquier imprudente.

En cierta ocasión fue solicitado para formar parte de una célebre compañía acrobática y el amor que sentía hacia su familia le retuvo a su casa y le hizo despreciar quizás un halagüeño porvenir.

Cuéntase que al practicarse las obras de desecación [sic] de la Albufera de Alcudia acudieron a aquel puesto numerosos jornaleros de casi todos los puestos de la Isla, trabajando distribuidos en brigadas. La casualidad hizo que un día una brigada compuesta casi en su totalidad de jornaleros de Santa Margarita, trabajase muy cerca de otra compuesta de braseros [sic] de la Puebla y al llegar la hora de descanso, se reunieron ambas brigadas entablándose entre ambos amistosa conversación; Cocou formaba parte de los jornaleros de la primera, sin que los de la Puebla le cono-

Anècdotes, llegendes i tradicions

cieran más que por su fama de fuerza; algunos de los de la Puebla, ignorando que le tenían presente, principiaron a manifestar su incredulidad con supuesto a las hazañas que se atribuían a Cocou, no tardó en armarse acalorada disputa entre unos y otros; permaneciendo él siempre incógnito [fora que els poblers sabessen que ell era en Cocou] pero pacífico y tranquilo y hasta llegó a terciar en el debate a favor de los de la Puebla que no cesaban de atribuirle escasa fuerza; la disputa comenzaba a tomar carácter serio y considerando él que era la hora oportuna de desvanecer las dudas de los poblerenses, se levantó muy trnauquilo y dirigiéndose a ellos les dijo: ja que voltros no creís lo que diven d'en Cocou, sempre és capaç de tirar-vos de dos en dos a dins es canal y acompañando las acciones a las palabras empezó a caer una copiosa lluvia de hombres en el canal y en un corto momento diez o doce de ellos tomaban un baño forzado, saliendo apresuradamente por la parte opuesta y poniendo los pies en polvorosa corrieron todos en distintas direcciones, temerosos de que se repitiera la escena. Los que se salvaron del baño se largaron también completamente convencidos de que era verdad la extraordinaria fuerza que a Cocou se atribuía. Escusado es decir que el mayoral de la brigada de poblerenses quedó este día sin operarios para continuar los trabajos y que esta tardó algún tiempo para organizarse. En otra ocasión se hallaba en el campo en compañía de un hermano suyo para sembrar trigo, disponiendo al efecto de una buena yunta de robustos burros y, como estaba anegada la tierra, al poco rato de haber comenzado la operación, una de las bestias se renegó y no era posible el continuarla no sustituyendo la bestia renegada, y

como tenían esparcida la semilla de una buena parte del terreno que habían de sembrar, no quiso resignarse a dejarlo para otro día, ante el temor de perder la simiente esparcida y desunciendo al burro se acomodó admirablemente el cojín del renegado y dijo a su hermano que apretara el timón y que avisara con la cuerda él que quedaba atrás. Reanudaron la operación acabando de tapar la semilla esparcida sin que experimentase Cocou la menor fatiga.

Hallábase en otra ocasión en una garriga cortando leña y de improviso se le presentó el guarda-bosques que, intimándole para que le entregara el instrumento de que se servía y que saliera inmediatamente del predio; para lo primero, no se hizo esperar mucho, pero para lo segundo no sólo se resistió a obedecer, sino que sin contestar continuó la operación arrancando de cuajo troncos de mata de grueso diámetro; viendo el guarda bosque la facilidad con que lograba su intento, convenciose muy pronto que se trataba de un hombre extraordinario y antes de repetirle la intimación tomó el partido de devolverle pacíficamente la azada y largarse, no sin antes concederle permiso para que se llevase cuanta leña quisiese.

Venía en otra ocasión con su hermano guiando dos burros cargados de troncos de pino hacia el pueblo y al llegar al denominado Torrent de Son Real, consideraron ambos hermanos peligroso el paso de sus bestias cargadas de leña, pues este torrente llevaba buen caudal de aguas, cuyo arrastre ofrecía peligro inminente, en esta situación, esperaron los dos hermanos largo rato el descenso de las aguas, avanzaba la tarde y éstas no sólo no

disminuían, sino que aumentaba por momentos la avenida, intentaron vadear el torrente pero las se resistieron, entonces Cocou trató de dar solución al conflicto de la manera siguiente: ató fuertemente la carga a la bestia, cargó en ambos a ésta con la facilidad que un pastor carga un corderito, y pasó sin dificultad al otro lado del torrente, lo pasa de nuevo y repite lo que había hecho con la primera y de este modo pudieron continuar tranquilamente el camino.

Cuéntase también que en esta ocasión se encontraba accidentalmente en Manacor y fue invitado para concurrir a un baile particular, Pronto cundió por el pueblo la noticia de que Cocou debía concurrir al baile mencionado y reuniéronse los más esforzados mozos de la población para cerciorarse de la verdad de lo que se decía de él y dirigiéronse a la casa en donde debía celebrarse el baile, Le encontraron de pie en pie en medio de la sala, comenzó el baile y la casa se llenó de bote en bote, permaneció al principio la gente inmóvil, mas a medida que rodaba la botella, aumentaba la algarava y los empujones se sucedían muy a menudo, dirigidos todos a Cocou que permanecía en pie pacífico y tranquilo; repetíanse las provocaciones y él siempre enmudecido, y cuando todos le creían acobardado estiendo de repente los brazos y comensó [sic] andando hacia atrás, opusieronle al principio fuerte resistencia los que más lejos se hallaban de él, pero esta resultó impotente, pues a su paso quedaba despejado todo el diámetro que alcanzaban sus manos; fuertes gritos salían de aquella apretada columna de gente que empezaba a sentir amargo su convencimiento”...

Antoni Mas

Portes, persianes, vidrieres i falsos terrats en fusta i PVC
Passamans, mobles a mida i fusteria en general
Mobles de cuina, bany, hogar i complements de decoració.
Projectes d'interiorisme

Fusteria mecànica

C/. Miquel Ordinas, 25

Exposició i venda de mobles

C/. Miquel Ordinas, 31-33

Tel./Fax 52 31 45 • SANTA MARGALIDA

**AUTOESCOLA
SANTA MARGALIDA**

C/. Joan Monjo March, 38
07450 STA. MARGALIDA

Telf.: 52 34 98
85 14 82

PANADERIA - BOLLERIA

GERARDO RODRIGUEZ CACENAVE

C/. SATURN, 5 - Tel. 52 35 16 - STA MARGALIDA

Bar

Ca's Sigaló

Miquel Ordinas, 4 - tel. 52 34 33
Santa Margalida

PINSAMA S.L.

*PINTURES EN GENERAL
*GOTELET
*PICAT
*REVESTIMENTS
(Interiors Façanes)
*DECORACIÓ D'INTERIORS
*LACATS
*VERNISSATS EN GENERAL

C/. Indústria, 2
Tel. 52 30 52 - Tel. Part. 52 37 86
SANTA MARGALIDA

**VIDRES
CA'N PICAFORT**

BISELATS
ENVARILADES
EMPLOMADES
CRISTALL CAMARA

MIRALLS
GRAVATS
TALLATS
CRISTALL SEGURETAT

Tel. 85 25 39

Ctra. Artà-Alcúdia, 6 - Ca'n Picafort

Miquel Estelrich Vanrell
Francisca Carreras Fiol

PROFESSORS DE BALL DE SALÓ
DE SANTA MARGALIDA

Tels.: 52 32 48 / 85 14 93 / 52 34 27

FUSTERIA

HNOS. FERRER, C.B.

Escola, 8
Tel. 52 31 52
Sta. Margalida

La llengua i les cançons infantils

Ens anam fent grans, i quan acaronom els fills o els néts, en seure-ls sobre el genolls per jugar, quantes vegades la memòria no ens ha traït? (més als pares que no als padrins). Qui de vosaltres no ha intentat, en més d'una ocasió, adormir el petits amb les cançons que us cantaven els pares o els padrins...? I, de sobte, ens adonam que les presses que acompanyen la nostra vida atrafagada, ens han fet oblidar les lletres? Les melodies?

En la societat mallorquina actual s'ha produït una doble ruptura que impedeix el coneixement i l'ús de les cançonetes infantils tradicionals: per una banda la substitució d'un tipus de societat agrícola per una societat de serveis que ha arraconat maneres de viure rurals; abans les feines es feien amb més calma, la família tenia més temps per parlar, els pares amb els fills i els fills amb els pares. Les mares disposaven de més lleure per estar amb els fills, per mor del tipus de feina: mestressa de casa, modista... Ara existeix la disponibilitat, però hi ha un condicionament que ve donat per causa que moltes dones treballen fora de ca seva, els infants passen moltes hores a la guarderia o a les escoletes i ha disminuït el contacte entre mare i fill.

Per altra part s'ha produït

una ocupació per la llengua castellana d'espais socials abans reservats a la llengua catalana: al carrer, als jocs, a gran part dels intercanvis lingüístics, a les cançons... agreujada per la baixíssima utilització de la llengua catalana a l'escola i als mitjans de comunicació, visuals i escrits.

A partir del règim franquista, la llengua castellana s'introdueix brutalment dins la societat de parla catalana (això suposà un tall profund en la nostra cultura, no hi ha dubte que fou una política que va donar els fruits desitjats) Ja des del Decret de Nova Planta s'havia anat contra la cultura catalana, amb una forta influència dels mitjans de comunicació. Mentrestant la nostra llengua caminava cap avall i camí de desaparèixer irreversiblement, horritzò enllà de la història. Això va servir d'excusa i motiu perquè la gent deixàs de cantar com abans.

Quins infants no saben ara aquella cançoneta publicitària que diu, per exemple: "Las muñecas de Famosa se dirigen al portal..." aquesta dependència entre la societat, la llengua i l'economia ha motivat que molts infants desconeguin les cançons pròpies en la nostra llengua. No serà però, la nostra generació que perdi tot aquest bagatge cultural. És la consciència

col·lectiva d'un país que, malgrat la rapidesa dels canvis culturals que ha patit, vol romandre fidel a les seves tradicions.

Qui ha de transmetre aqueixa cultura? En primer lloc els pares i familiars de cada infant i en segon lloc l'escola, que té un paper fonamental en la recuperació dels usos i del patrimoni cultural en llengua catalana.

A tot això se li ha de cercar un context i un sentit perquè els infants ho puguin entendre; però s'ha de fer quan són petits, perquè a mesura que l'infant evoluciona s'interessa per allò que té arrelat, provinent de persones properes, i sap que forma part de la seva cultura. Un bon mètode és començar per cançonetes curtes i que contin històries que ells puguin entendre. Les cançonetes infantils tradicionals agrupen aquelles cançons cantades pels infants o les que van dirigides a què realitzin alguna activitat i que s'han format al llarg del temps fins arribar a ser un patrimoni col·lectiu. cal distingir entre cançons, les transmeses tradicionalment de pares a fills i cançons populars o d'àmplia difussió: "Serra mamerra...", "Serra, serra serrador..." Així l'escola s'estalvia molta feina, perquè ja els infants ho han adquirit de forma natural.

De tot el que he parlat no sols

serveix pel que fa a la música, sinó que porta altres conseqüències: les cançonetes infantils són una eina imprescindible, tant pel que fa al llenguatge oral, com pel plaer que proporcionen quan es canten o quan s'escolten. El ritme i la melodia que acompanyen el text en faciliten, els seu aprenentatge i memorització. Quant al sentit estètic i lúdic són un element educatiu, tant des del punt de vista lingüístic com socio-antropològic.

A part d'aquestes conseqüències, també serveix per potenciar el sentit estètic i poètic, les vivències emocionals, ampliar el llenguatge expressiu de l'infant i el seu vocabulari, són elements de contacte amb la cultura tradicional d'un poble, un instrument de comunicació entre el món de l'adult i el de l'infant, o entre els propis infants. També desenvolupen els hàbits de convivència, l'adquisició d'unes regles, faciliten l'obertura envers els altres i estimulen la confiança.

Serveixen per desenvolupar aspectes de la vida emocional de l'infant: les vivències emocionals es troben profundament lligades a moltes cançone-

tes infantils. Tota una sèrie de generacions han viscut directament la seva aplicació en diversos aspectes: per adormir-se, per triar, per jugar amb el cos o amb les mans asseguts als genolls d'un familiar... No oblidem mai el plaer íntim i la satisfacció de ser en aquells moments el centre d'un intercanvi càlid i profund, d'una especial riquesa humana.

Resumint el que he dit abans, pens que la cançó tradicional ha de ser primera eina de treball, de la mateixa manera que hi ha una llengua materna en la qual s'ha de fomentar l'estudi del llenguatge, hi ha també una expressió musical materna, mitjançant la qual s'ha de fomentar l'estudi de la música. Aquest és el cas de la cançó tradicional catalana.

Per ventura en el camp de la cultura popular tradicional és on la recuperació va donant resultats més sòlids (prescindint d'una cultura literària prestigiosa, que no cal recuperar perquè mai no l'hem perduda). Diríem que la tradició popular s'esforça per sortir del museu i davallar al carrer i que la tradició, espectacle amb inequívoc aire mortuori, es veu obligada a deixar pas a la tradició-vida. Aquesta cultura, quan ho és de debó, viu amb el temps, avança i es modifica amb el temps, s'adapta als canvis sociològics i espirituals del poble que la produeix. Aquest és el sentit que cal donar al recobriment dels elements tradicionals populars del nostre patrimoni cultural.

Per acabar, cal que les noves generacions puguin conèixer la tasca realitzada per tota la nostra societat i educar-se musicalment a partir d'allò nostrat, no per tancar-nos-hi, sinó, precisament, per arribar a ser més universals:

"...sap que la soca més s'enfila com més endins pot arrelar."

*M. Antònia
Santandreu Payras*

Anunci de l'Ajuntament

L'Ajuntament Plè en sessió ordinària de dia 12 de juny de 1997, va aprovar el plec de condicions econòmiques administratives per a l'explotació dels seveis propis del bar de la 3ª Edat de Santa Margalida, mitjançant el sistema d'arrendament, situat a la Plaça de la Vila num. 11, i també la convocatòria del concurs. Pel present es comunica que l'expedient i demés documentació es troba de manifest a la Secretaria de l'Ajuntament i s'anuncia el següent extracte:

-Duració del contracte: 1 any prorrogable per 5 anys més.

-Canon: 75.000 pessetes mensuals més IVA a l'alça (les despeses d'electricitat i aigua potable seran a càrrec de l'Ajuntament).

-Presentació de proposicions: Durant els 13 dies naturals, comptats a partir del dia que finalitzi el termini d'exposició pública als efectes de reclamacions del plec de condicions d'acord amb la publicació de l'anunci al BOCAIB.

La qual cosa es publica per a general coneixement.

Santa Margalida, 19 de juny de 1997

El Batlle.

Carrer de Na Grins. 1919 1920

UN dels carrers més vells de la Vila és el carrer de Sa Lluna, més conegut pel malnom de Carrer de na Grins, nom que és mal de fer endevinar d'on li ve. Així mateix hi ha un precedent i és que en el carrer hi vivia una dona, que jo he conegut, i que li deien madò Rafela (a) Grina, una persona molt major i molt arromangada que sabia fer potin-gos d'herbes i olis per curar això i allò, i tot el carrer i per ventura de defora del carrer, la consultaven.

No sé si madò Grina i els seus donaren nom al carrer i si és el mal nom del carrer que el donà a madò Grina, en fi, és una petita curiositat que no s'ho paga cremar-se les celles per aclarir-ho.

El nom de carrer de la Lluna pareix que demostra esser un dels carrers més vells de la Vila, perquè els noms de carrers de La Lluna i del Sol es troben a casi tots els pobles més vells. Un altre indicador de que el carrer de na Grins devia esser dels més vells de la Vila era que hi havia cases molt velles, pròpies de temps enrera amb cambra i cuina, sense sòtil, i si havien de pujar ho feien per una escala de gat. De totes aquestes cases avui ja no en queda ni una, unes les han esbucades i fetes noves i altres les han reformades, per dedins i per defora i totes ja tenen persianes en lloc de les velles portes d'alzina, amb el forat per entrar i sortir el moix que feia fugir les rates que solien fer el nieró per dins les encletxes de les parets de pedra, o damunt la canyissada on s'hi amagaven.

En el carrer de na Grins hi he conegut dos teixidors, tres cosido-

— El vicari Rubi ens ofereix una visió particular sobre l'antic topònim del carrer al que actualment li diuen de la Lluna —

res i dos fusters, tots els demés eren conradors i jornalers. Els dos teixidors tenien cadescun el seu teler muntat dins caseva, on hi feien feina cada dia. Un d'ells estava al començament del carrer, a mà esquerra, del qui en penes me'n record i l'altre al capd'amunt del carrer, la darrera casa a mà esquerra i de malnom li deien l'amo en Frit; tenia l'aiguavés de davant molt gran, sense més mobles que el teler, la casa tenia un corral de mig quartó; els al.lots que jugàvem pel carrer, entràvem qualche estona a veure'l pedalar i posar la llançadora, mentre ell seguia amb la seva feina.

De les tres cosidores una es trobava entrant al carrer, a mà dreta, era na Margalida (a) Caneta, que cosia dins ca seva i tenia cura de la seva mare vidua, ja una mica vella, era una dona ordenada que es cuidava de la feina i de la mare i no s'empatxava de raons.

Veïnat de ca na Caneta, hi havia dues germanes, Ses Galdetes, que també feien de cosidores per "altri" i no s'empatxaven dels veïnats. La tercera cosidora era na Margalida (a) Custitxera, que morí vella i fadrina, que cosia roba d'homo i sempre solia tenir unes quantes al.lotes que li aidaven i ella les en-

senyava a cosir; amb aquelles al.lotes per allà sempre hi havia rebum-bori de bona llei i se sabien totes les notícies del poble. A estones cantaven i altres estones resaven i d'aquesta manera passaven tot el sant dia; embastant, cosint i perfilant o fent traus i les demés feines de les cosidores. La casa es trobava a mitjan carrer a mà esquerra. Els fusters un era Mestre Miquel de na Monja, que era un fuster del que en deien "primater", que feia unes feines molt ben fetes i ajustades que se les podien mirar; en aquell temps ja tenia un torn, segur que era inventat seu i que funcionava des de damunt la sala amb un volant i una maneta. Els al.lots es ballaven per anar a fer-lo rodar, mentre ell amb els puntacorrens feia motllures i pilastres de llit o de cames de bufet. Era un home de bon aspecte, magre i molt gran, el que en aquell temps en dien "una canya de treure nius". L'altre fuster era mestre Biel (a) Reus que tenia la botiga a l'enfront del corral, era molt vellet i feia poca feina. Llevat dels teixidors, fusters i cosidores, l'altra gent del carrer eren conradors o foravilers que feien feina a foravila i només topaven al poble els diumenges per anar a missa i qualche cosa més i els dies feiners per sopar i dormir.

Ara recordaré algunes de les cases que tenc més presents d'aquell temps: la primera a mà dreta era ca madò Matzina, un poc més amunt ca es Vicari Galdet, un vicari de la parròquia, ja vell, que va arribar a tenir una de les primeres cases a vorera de mar i s'entretenia pescant, i si veia la seva tirava el rai i feia qualche pescada bona. Sabia

La Vila abans de 1925

fer rais per pescar i filats per agafar nius, els feia d'estiu els capvespres assegut a l'ombra davant ca seva, feina que no era per interès sinó per entreteniment i que regalava als seus amics pescadors.

Devora ca'l Vicari hi havia ca madò Grau, una viuda amb tres filles que solien estar dins ca seva, sense fer els comptes als veïnats; davant hi havia ca l'amo Antoni de Son Fiol amb una casa gran i ben conservada que encar té el mateix enfront. A l'amo Antoni les cose li anaven malament i vengué a menys i varen haver de vendre la casa. Veïnat de Son Fiol, hi estava l'amo en Pere Matalasser que feia matalassos, colpejant la llana amb unes vergues llargues i primes, suant com un negre, fent siular les vergues, cosia les teles i deixava el matlàs a punt de posar-lo al llit; a la cas de devora, separada per una paret amitgera era ca'l Sen Guillem (a) Barret, sogre del matalasser, era una caseta petita i pobra i, com tantes altres, sense cisterna; després venia ca ses Hereves, una viuda vella que vivia amb dues filles fadrines, d'una certa edat, tres dones que no conversaven amb ningú i que vivien bé a dins ca seva; veïnat d'elles hi havia la posada de Montblanc, la casa més gran i més alta del carrer i que tenia tot el buc fet però que no estava acabada i d'estiu hi guardaven el gra que collien els vileros que conraven rotes a Montblanc i perquè el fratret o el paparró no tudassin el gra tancaven de reixeta les finestres del segon pis i hi amollaven un quans nius que vivien dels animalons que congriava el gra i bevien aigua d'una brullola que hi posaven. Just ben veïnat de la posada de Montblanc, hi havia ca madò Ferraguda vella, una dona en els darrers anys que tenia un enfilall de néts que, seguit seguit, tocaven mare a ca la

padrina; la casa era petita i, cosa rara, tenia cisterna, en el segon ai guavés cambra i cuina i una esca de gat per pujar al sòtil. Tornant un poc enrera hi havia ca l'amo en Bernat Ferragut que, amb el matalasser i el seu sogre el sen Guillem Barret, que vivia davant per davant, qualche dissabte anaven a pescar anguiles devers s'Albufera i contaven que quan arribaven allà havien de fer foc per fer fugir els moscards. Record també ca l'amo en Bernat Merro que tenia una somera que ensellava per anar a un hortet amb un pou que tenia devora sa Síquia Real. Més amunt, a mà dreta hi vivia madò Costitxera que tenia unes cabres i proveïa de llet a tot el carrer i madò Gi ja molt vella que hi veia molt poc i en penes s'aixecava de la cadira i que llevava fics amb fulles de matapoll i diguent unes oracions que sabia de cor. A la mateixa banda, a mà dreta quedaven encara ca l'amo en Miquel Prim i Ca'n Genís que era la darrera casa.

Tornant enrera, a mà esquerra hi havia ca ses Seroles, unes germanes que feien borses de plata a les que en deien "monederos" i que estaven molt de moda i s'obrien i tancaven de cop, anaven molt bé per guardar duros, pessetes i menuts, pces de quatre i de dos. Més amunt, davant ca madò Gil, hi vivia madò Femenia una dona ja d'edat i molt inquieta, que sortia al carrer i per no res, ella i madò Gil es barallaven però sempre eren amigues. Madò Femenia també tenia qualche cosa de curandera i amb els seus polvos o aigües entretenia qualche mal que totsol es curava. sa darrera casa de l'esquerra era la del teixidor Frit.

Es carrer de na Grins, en aquells dies era com ara un poliesportiu on els al.lots hi jugaven ben a plaer

i de totes les maneres sense que ningú els demanàs explicacions: feien córrer cèrcols, que havien llevat de qualche bota d'arengades, o d'un garbell que ja no servia per porgar. Es provaven a veure qui arribava el primer al cap de cantó, a força de pegar al cèrcol amb un bastó. Jugaven a ferir-se amb una pilota feta per ells mateixos amb pedaços vells i que sols durava d'avui per demà. Dins el mateix carrer jugaven, ben tranquils, a bolles: al rotlet, a pam i toc; jugaven a teia, a rèbol, a baldufa i burots, al quernet, a rompes, a conillons, amagant-se damunt els portals o darrera una porta, esperant poder anar a tocar mare; també jugaven a "xina carabina", corrent de dalt a baix del carrer, a "la una el joc de la mula" i a l'hivern sortien amb unes "xangués" que semblaven fetes aposta per pegar qualche esclat. A la Setmana Santa amb les roncadores i no tenien repòs fins que s'acabava els fas.

Podria haver detallat moltes més coses del carrer de na Grins, però tenc por de haver fet llarg, i si ho he escrit és pel bon record dels anys viscuts amb tota aquella gent, tan agermanada i benavinguda, avui ja tots ells morts, i per recordar aquelles cases que les deixaven sempre empès o amb la clau al pany i qualche vegada amagada dins la finestra cosa que tothom ho sabia, sense que mai se sentís a dir que havien robat.

De totes aquelles cases ja no en queda ni una mostra, totes han canviat de propietari (com passa el món!) de com llavors la gent era honrada i podien deixar la clau al pany, avui es passegen molts de tarambanes i ja no ens podem fiar ni de l'ombra.

Mn. Antoni Rubí (E.P.D.)

TALLER MECANICO
MIGUEL SALVA REUS

La vida con el Galaxy

C/. Miquel Ordinas, 20 - 07450 Santa Margalida
Tel. 52 32 75 - Tel. móvil 908 43 66 58

**Muebles
Payeras**

*El seu establiment "expert" a Santa Margalida
Tot un expert en mobles i electrodomèstics*

MOBLES TOTS ELS ESTILS
MOBLES A MIDA
MOBLES CUINA
CORTINATGES - TAPISSERIA
CATIFES - IL.LUMINACIÓ

Plaça de la Vila, 15
Telèfon 52 30 79 - Fax. 52 30 34
SANTA MARGALIDA (Mallorca)

Via Suissa, 60 (front de la benzinera)
Telèfon 85 10 97
CA'N PICAFORT (Mallorca)

RESTAURANT
“S’ALQUERIA”

BATETJOS

NOCES

COMUNIONS

BANQUETS

Ctra. Santa Margalida a Ca'n Picafort, Km 2,5
Tel. 52 37 11 - Santa Margalida
